

A Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség kiadványai 5.

Eddig megjelent:

- 1., **Egyetemi levéltárak Magyarországon 2002. Universitätsarchive in Ungarn 2002. University archives in Hungary 2002. Szerk.: Molnár László - Zsidi Vilmos. Bp. 2002.**
- 2., **Magyarországi világi felsőoktatási intézmények a kezdetektől 1945/48-ig. Szerk.: Molnár László - Zsidi Vilmos. Bp. 2006.**
- 3., **Magyarországi világi felsőoktatási intézmények az 1956-os forradalomban és szabadságharcban. Szerk.: Osváth Zsolt - Zsidi Vilmos. Bp. 2007.**
- 4., **Az egyetemi felvételi rendszer változásai a 20. században. Az MFLSZ 2010. évi vándorgyűlése. Szerk.: Kissné Bognár Krisztina - Molnár László - Osváth Zsolt. Bp. 2010.**

A MAGYAR FELSŐOKTATÁSI LEVÉLTÁRI SZÖVETSÉG

Szerkesztette:
Molnár László - Zsidi Vilmos - Batalka Krisztina

Budapest, 2011

Megjelent a Nemzeti Civil Alap támogatásával

ISSN 1589-0252
ISSN 1589-0260
ISBN 978-963-89152-1-4

Kiadja a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség
Felelős kiadó: az MFLSZ elnöke
Megjelent 500 példányban

TARTALOM

Köszöntő (Molnár László).....	6
Az egyesület és közhasznú tevékenysége (Batalka Krisztina)	7
Az MFLSZ története (Szögi László - Molnár László - Zsidi Vilmos) . .	9
Az MFLSZ eredményei (Molnár László - Batalka Krisztina)	21
Az MFLSZ tagjai (Batalka Krisztina)	32
Az MFLSZ mint közösség (Zsidi Vilmos).	64

KÖSZÖNTŐ

A magyar egyetemi levéltárosok közössége, vagyis a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség nevében köszöntöm az Olvasót. A kezében tartott kis kötettel a levéltáros szakma e speciális területéről, az egyetemi levéltárügyről igyekszünk képet adni. Maga a közösség 1992-ben kezdett szerveződni és hamarosan magába foglalta a legtöbb hazai felsőoktatási intézményt, tekintet nélkül arra, hogy működtettek-e saját levéltárat. Ez a szakmai csoportosulás 2001-ben öltött szabályos szervezeti formát, alakult közhasznú egyesületté.

Elsődleges célunk e kis gyűjtemények tevékenységének összehangolása, azonos színvonalra emelése volt, illetve bizonyos érdekvédelmi tevékenység ellátása úgy a szélesebb levéltári szakma, mint az egyes fenntartó intézmények felé. Valljuk, hogy a felsőoktatás, mint az értelmiség kiképzésének helyszíne fontos része a magyar művelődés- és társadalomtörténetnek, a levéltárainkban őrzött iratok pedig ezen terület megismerésének nélkülözhetetlen forrásai. Ezek nélkül nem lehetséges a felsőoktatási intézmények, vagy akár tudományterületek tényeken alapuló történetírása, egészséges önismeretük és öntudatuk kialakítása. Működésünk során az általában csak rövid múltra visszatekintő egyetemi levéltárak sikerrel „eresztettek gyökeret”, vagyis teljesen integrálódtak intézményeik szervezetébe. Ma már az egyetemek vezetése előtt is magától értetődő a történeti gyűjtemények létjogosultsága. Az elmúlt időszakban bebizonyosodott, hogy munkájukat az egyetemek nem nélkülözhetik saját történetük, hagyományaik ápolása vagy akár a hatékony iratkezelés terén sem.

A közösen végzett munka, a célok és szakmai érdekek azonossága az évek során összetartó közösséggé formálta az egyetemi levéltárak munkatársait. Sorainkban nem csak levéltáros végzettségűek találhatóak, de könyvtárosok és különböző szakmák (pl. tanár, agrármérnök, erdőmérnök stb.) képviselői is, ami hatékonyan gátolja az esetleges szakmai „csőlátás” kialakulását. Az egyetemek és a levéltári szakma e speciális részéről adunk átfogó képet ebben a kis kiadványban. Köszönöm megtisztelő érdeklődését.

Dr. Molnár László
az MFLSZ elnöke

AZ EGYESÜLET ÉS KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGE

Az egyesület közérdekű adatai

Hivatalos neve: Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség
Hivatalos idegennyelvű elnevezései:
Association of the Archives of Hungarian Higher Education
Verbund der Ungarischen Universitätsarchive
Rövidítése: MFLSZ
Székhelye: 1053 Budapest, Ferenciek tere 6.
Levelezési címe: 1085 Budapest, Üllői út 26. (SE Levéltára)
Honlapcíme: www.mflsz.hu
Bankszámlaszáma: 16200010-60358316
Adószáma: 18173747-1-41
Alapítási éve: 1993
Közhasznúvá válás időpontja: 2001. június 15.
Bírósági bejegyzés száma: Pk: 60522/2001/2.

Az egyesület főbb céljai és feladatai

Az MFLSZ az alábbiakat tűzte ki célul:

- az egyetemi levéltárak működése, illetve az ott őrzött köziratok hozzáférhetősége az állampolgárok minél szélesebb köre számára ismert legyen
- az egyetemi irattárak, levéltárak érdekeinek megjelenítése, képviselése és érvényesítése, az egyetemeken keletkezett és keletkező köziratok védelme
- hozzájárulás ahhoz, hogy a levéltárosok, irattárosok társadalmi (el)ismertsége növekedjék
- az egyesület céljai és feladatai szerinti szolgáltatások közhasznú módon való biztosítása

Az egyesület főbb feladatai:

- összehangolni a működő felsőoktatási szaklevéltárak iratbe-gyűjtési, rendezési és a kutatáshoz, információ-szolgáltatáshoz szükséges segédletkészítési munkáját
- ezáltal elősegíteni az állampolgárok levéltárban való kutatási jogának és lehetőségeinek minél szélesebb körű érvényesülését
- a szaklevéltárral még nem rendelkező felsőoktatási intézmé-nyek esetében segítséget nyújtani az iratkezelési és iratselejte-zési munkák ellenőrzéséhez
- elősegíteni audiovizuális archívumok és egyetemi muzeális gyűjtemények létesítését
- közreműködni kiállítások, konferenciák és szakmai továbbkép-zések szervezésében és lebonyolításában (mindezen nyitottak bárki számára), valamint a levéltárakhoz kapcsolódó közműve-lődési feladatok ellátásában
- részt venni a levéltárakat érintő jogszabálytervezetek kidolgo-zásában, civil állásfoglalások kialakításában, kezdeményezni ilyen döntések meghozatalát, jogszabályok, állásfoglalások al-kotását
- a nyilvánosság felhasználásával fellépni minden olyan intézke-dés ellen, amely sérti a levéltárakban megtestesülő társadalmi érdeket
- felkérésre a felsőoktatás történetével kapcsolatosan adatokat gyűjteni és az adatok alapján a felsőoktatásban kimutatható fo-lyamatokról elemzéseket készíteni és nyilvánosságra hozni az állami oktatáspolitikai segítése, és a nyilvánosság tájékoztatása érdekében

AZ MFLSZ TÖRTÉNETE

Az előzmények

Az első magyar egyetemek alapítása ugyan egybeesik Közép-Európa legfontosabb univerzitásainak létrejöttével, de a történelmi körülmények különbözősége miatt, a középkori magyar egyetemek rövid működés után megszűntek, így folyamatos egyetemi dokumentumokkal a magyar felsőoktatás múltjáról csupán a XVII. századtól rendelkezünk.

Az 1635-ben alapított nagyszombati, majd a budapesti tudományegyetem egész 1872-ig az egyetlen hazai univerzitás volt, így egyetemi levéltár elsősorban német mintára itt alakulhatott volna. Az 1872-ben létrejött kolozsvári tudományegyetem fél évszázados működés után a mai határokon kívülre került és vele közel egyidős budapesti Műegyetemen is csak lassan gyűlt fel akkora iratanyag, hogy levéltár alapítása egyáltalán szóba kerüljön. A vidéki tudományegyetemeken, valamint a kisebb szakegyetemeken és főiskolákon, amelyeknek többsége – Selmecbánya, Sopron, Mosonmagyaróvár kivételével – a dualizmus idején alakult, a levéltári anyaggal való foglalkozás csak a 20. század utolsó harmadában vált égető problémává.

Mindezek alapján érthető, hogy az első levéltáralapítási tervet 1911-ben dolgozta ki Békefi Remig professzor, a budapesti tudományegyetemen, de javaslata talán a bekövetkezett első világháború miatt is, nem kapott nagy visszhangot. Sajnálatos, hogy 1935-ben a budapesti egyetem alapításának 300 éves évfordulóján sem alakult levéltár, már csak azért is, mert így az univerzitás iratai 1950 után nem kerültek volna a Magyar Országos Levéltárba. Így az odakerült iratok 1956 őszén a Levéltár égésekor elpusztultak és a magyar egyetemi levéltárügyet óriási kár érte.

Az első egyetemi levéltárak

A bekövetkezett pusztulásnak egyetlen pozitív következménye az volt, hogy 1958-ban a megmaradt iratok összegyűjtésével megalakult az első magyar egyetemi levéltár a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A kicsiny intézmény sokáig egyedül és kezdetleges körülmények között működött, s ez a helyzet csak az 1970-es évek elején kezdett megváltozni. Szinte egy időben indult újabb iratbegyűjtés, valamint nagyobb szabású rendezési és feldolgozási munka az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a budapesti Műegyetemen, Miskolcon és Sopronban. Több helyen levéltári részlegek alakultak az egyetemi könyvtárak keretében, előkészítve a hivatalos levéltárrá válás folyamatát. Megjelent az első egyetemi levéltári repertórium is 1975-ben. E munkálatok eredményeként 1982-ben

szaklevéltár alakult a Miskolci Egyetemen, majd 1983-ban ugyanezt a rangot kapta meg a régóta létező ELTE Levéltára, 1984-ben pedig a Soproni Egyetemen jött létre miniszteri jóváhagyással egyetemi levéltár. A hetvenes évek második felében és a nyolcvanas években több más egyetemen is újabb levéltárrendezési munkák kezdődtek, amelyek eredményeként 1986-ban az Állatorvostudományi Egyetem, 1987-ben pedig a keszthelyi Agrártudományi Egyetem és a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem gyűjteménye kapta meg a szaklevéltári jogállást.

A hazai egyetemi levéltárak alapításához szorosan kapcsolódott az 1986 áprilisában a Nemzetközi Egyetemtörténeti Bizottság Magyar Nemzeti Bizottsága által szervezett Az egyetemi levéltárak című tanácskozás, amelyen hazai szakemberek mellett a grazi és a salzburgi egyetemek levéltárainak vezetői is előadást tartottak. A korreferátumok kötetben is megjelentek: Az egyetemi levéltárak. (Magyar Könyvtárosok Egyesülete Levéltári Szekció – Nemzetközi Egyetemtörténeti Bizottság Magyar Nemzeti Bizottsága – Új Magyar Központi Levéltár). Szerk.: Dóka Klára. Budapest, 1986.)

Alapítási hullám, szakmai szövetség

A rendszerváltás előtt tehát hivatalosan hat egyetemi levéltár létezett Magyarországon, de számos intézményben már egy-két évtizede folytak olyan szakmai munkák, amelyek megkönnyítették a további levéltáralapításokat. Ennek következtében nem meglepő, hogy 1993 elején egyszerre négy új egyetemi szaklevéltár kapott működési engedélyt: a fővárosban a Budapesti Műszaki Egyetem, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, valamint a Gödöllői Agrártudományi Egyetem.

Miután az említett 10 egyetemi levéltár közül 8 Budapest tágabb régiójában működött, s az itteni egyetemek története a múltban oly sokszor szervezetileg is összekapcsolódott, értelemszerűen adódott a gondolat, hogy a levéltárak, és a régió többi felsőoktatási intézményének ilyen irányú tevékenységét össze kellene hangolni, s a nehéz gazdasági viszonyok között a meglévő erőket és képességeket jobban kellene kihasználni. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium Felsőoktatási, ill. Közgyűjteményi Főosztályai e tényezőket figyelembe véve 1992 nyarán javasolták a budapesti régió felsőoktatási intézményeinek egy levéltári szövetség létrehozását. Szó sem volt központosításról, az iratanyag keletkezési helyéről történő elszállításról, ami nemcsak az intézmények autonómiáját sértette volna, de a már említett tudományos és kutató érdekeknek is ellentmondott volna. A régió intézményei döntő többségükben kedvezően reagáltak

a javaslatra, és 1992 őszén a leendő szövetség központjának fogadták el a legrégebb, folyamatosan működő hazai egyetem az Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltárát.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium által előkészített tárgyalások után, 1993. április és május hónapokban valamennyi, a budapesti agglomerációhoz tartozó egyetem és főiskola tanácsa megtárgyalta a „Budapest- Gödöllői Egyetemi és Főiskolai Levéltári Szövetség” létesítésének tervét, és határozatot hozott. A 24 egyetem és főiskola közül 21 felsőoktatási intézmény döntött a Szövetségbe való belépés mellett. Három intézmény jelezte azt, hogy egyetért a Szövetség céljaival, de egyelőre nem kíván annak tagja lenni.

A csatlakozott szaklevéltárakban összesen 12-13 fő dolgozott, akiknek fele szakirányú egyetemi diplomával, történelem vagy levéltár szakos végzettséggel rendelkezett. A Szövetség szakmai tevékenységét elsősorban erre a szűkebb szakértői csoportra kívántuk alapozni, amely a társult intézményekben közösen tevékenykedve, jelentős levéltári feladatok ellátására képes. A kidolgozott szabályzat szerint a Szövetség a „régiónhoz tartozó és a Szövetséghez önkéntesen csatlakozó egyetemek és főiskolák levéltárainak és központi irattárainak szaklevéltári hálózatoként működő szervezet”, amely „nem önálló jogi személy, feladatait a csatlakozott intézmények megbízása és átruházott hatáskörük alapján végzi”. A Szövetség más feladatokat oldott meg olyan tagintézmények esetében, amelyekben már működik szaklevéltár, és másokat ott, ahol ilyen archívum nem alakult meg. Az együttműködés konkrét formájáról az érintett egyetemek és főiskolák egyedi megállapodást is kötöttek a Szövetséggel, amely kölcsönösen rögzítette a vállalt feladatokat és kötelezettségeket.

A Szövetség a tagegyetemek könyvtáraival megállapodásokat írt alá, amelyben a Szövetség elsősorban rendezési munkák végzését vállalta, az intézmények pedig az elkészült segédletek, forráskiadványok megjelenítését, publikálását. A kilencvenes évek közepétől a munkálatok eredménye is megmutatkozott és lényegében évente egy új egyetemi szaklevéltár jött létre, 1995-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolán /Egyetemen/, 1997-ben a Magyar Testnevelési Egyetemen, 1998-ban a Magyar Iparművészeti Főiskolán /Egyetemen/ és 1999-ben a Veszprémi Egyetemen.

A Szövetség Levéltári Tanácsa 1996 novemberében tartott ülésén módosította alapszabályát és működését ki kívánta terjeszteni az egész országra. Ezt a szándékot jelezte a hivatalos elnevezés megváltoztatása. 1996-ban alakult meg a Magyar Egyetemi és Főiskolai Levéltári Szövetség, amelynek munkájába ettől kezdve a vidéki egyetemek és főiskolák levéltárai, ill. egyetemtörténeti gyűjteményei is bekapcsolódtak.

A Szövetség munkájának egyik legfontosabb eredménye egy közös magyar egyetemi levéltári fond- és állagjegyzék elkészítése és kiadása volt. Egy általános magyar felsőoktatás-történeti levéltári forrásjegyzék kiadását a Magyar Felsőoktatás-történeti Munkaközösség már az 1970-es évek második felében tervbe vette. Antall József az Orvostörténeti Könyvtár Múzeum és Levéltár főigazgatója volt az, aki 1976. június 8-án javaslatot tett az egyetemi levéltárügy intézményi kereteinek kialakítására. Ekkoriban merült fel, hogy össze kellene gyűjteni a különböző országos és megyei, sőt egyházi levéltárakban őrzött felsőoktatási forrásanyag adatait és ezt ki kellene egészíteni a magyar egyetemeken és főiskolákon megmaradt levéltári anyagokról szóló információkkal. Ebben az ügyben a Felsőoktatás-történeti Munkaközösség körlevéllel fordult a magyar levéltárakhoz és a felsőoktatási intézményekhez és a beérkezett válaszok alapján kívánta kiadni a magyar felsőoktatás levéltári dokumentumainak listáját. Az 1980-as évek elején megalakult a Nemzetközi Egyetem-történeti Bizottság Magyar Nemzeti Bizottsága és a kérdőív aktualizálásával újra napirendre tűzte a témát. Antall József a kiadvány egybeszerkesztésére Szögi Lászlót és Szemkeő Endrét kérte fel.

Az 1980-as évek második felében beérkezett válaszok sajnos csak azt mutatták, hogy bár a magyar felsőoktatási intézményekben a pusztulások ellenére is óriási értékű és jelentős mennyiségű levéltári anyag halmozódott fel, de ezek az esetek 95 %-ában feldolgozatlanul, a legkülönbözőbb szervezeti egységekben szétszórva, gyakorlatilag kutathatatlan állapotban voltak, így a megadott információk alapján használható kutatási segédlet kiadni nem lehetett. A budapesti egyetemek és főiskolák közül csak 2-3-nak volt akkoriban rendezett iratanyaga, a többiekénél szinte alig állt rendelkezésre használható adat. Vidéken a megyei levéltárak, pl. Pécsen, Debrecenben és Szegeden ugyan átvettek egyetemi iratanyagot, de e sorozatok nem voltak teljesek, egyes anyagrészek kutathatatlan állapotban az egyetemeken maradtak. Mindez egységes szerkezetű segédlet kiadását akkor nem tette lehetővé.

A különböző egyetemi levéltárak között ésszerű cseréket kellett végrehajtani, hogy a gyűjtőkörök jól elhatárolhatók legyenek. Az ELTE Levéltára így több másik egyetemi levéltárnak adott át anyagokat. Kisebb mennyiségű iratanyagot kaptak vissza az egyetemi levéltárak a Magyar Országos Levéltárból, a megyei levéltárakból, a volt MSZMP Pártarchívumából, sőt a közelmúltban Budapest Főváros Levéltárából is.

A segédlet összeállítása a 90-es évek második felében kerülhetett ismét napirendre. A kiadvány szerkesztésénél alapvető rendező elv volt, hogy csak olyan felsőoktatási intézményről közöljünk adatokat, ahol álta-

lunk ellenőrzött módon olyan rendezésre került már sor, melynek eredményeként a kutatók valóban jól feldolgozott állapotban használhatják a levéltárba került iratanyagot. Emellett arra is törekedtünk, hogy valamennyi szaklevéltári jogállást elért egyetemi és főiskolai gyűjteményt bemutathassunk. E rendezési munkák 1997-ben értek el arra a pontra, hogy a levéltárak valós adatokat tartalmazó fond- és állagjegyzékeit közölhettük. Ennek megfelelően a kötet első részében 13 magyar felsőoktatási intézmény levéltárát mutattuk be. Közülük egy, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola még nem nyerte el a szaklevéltári jogállást, de az anyag általunk végzett rendezettsége a többi levéltáréval azonos. A 12 szaklevéltár közül négy vidéki; Gödöllő, Keszthely, Miskolc, Sopron. Ezen intézmények közül a Miskolci Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem levéltáraiban a többi egyetemétől csupán annyiban tér el a rendezés struktúrája, hogy a fondfőcsoportok alkalmazására is sor került, míg ezt az alapegységet a többi egyetemi levéltár nem használja. Mindez azonban a rendezettség és kutathatóság színvonalát egyáltalán nem befolyásolja. A civil és világi felsőoktatási intézmények mellett a kötet feltárja a katonai és egyházi tanintézetek levéltári anyagait is.

Szakmai egyesületté alakulás

Az 1993-2001 között eltelt időszak tapasztalatai érlelték meg a felismerést, hogy az addig informális, laza szövetséget rendszeresen és szabályok alapján működő, önálló jogi személynek számító egyesületté alakítsuk át. Ez értelemszerűen együtt járt a működési költségek fedezetét biztosító önálló gazdálkodás megindításával is. A közhasznú egyesületté történő átalakulás 2001-ben zajlott le, miután a Magyar Egyetemi és Főiskolai Levéltári Szövetség közgyűlése kimondta a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség, mint önálló levéltári szakmai szervezet felállítását. Ezzel az egyetemi levéltárosok felzárkóztak a korábban alakult szakmai szervezetekhez (Magyar Levéltárosok Egyesülete, Önkormányzati Levéltári Tanács, Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete). A működés részleteit illetően a mintát sok tekintetben az MLE adta. Tagsági jogviszonyt nemcsak magánszemélyek, de intézmények is létesíthetnek, amivel kettős célt kívántunk elérni. Részben a tagdíjbevételek növelését, de főképpen azt, hogy a taggá váló egyetemi gyűjtemények (levéltárak, könyvtárak) fenntartói ezáltal jobban azonosuljanak az egyesület célkitűzéseivel, illetve felismerjék, hogy annak működése alapvetően az ő javukat szolgálja. Az egyesülethez nem csak világi, hanem egyházi gyűjtemények (jogi státuszukat tekintve nyilvános magánlevéltárak) is csatlakoztak. Így a Páz-

mány Péter Katolikus Egyetem egyelőre még be nem jegyzett levéltára és a Debreceni Református Kollégium anyagát is őrző Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltár.

Az egyesületként való működés igen nehéz pénzügyi feltételek mellett indult, mivel akkor kizárólag a tagdíjakra számíthattunk bevételként. A vonatkozó előírások értelmében a pályázatokon elérhető kiegészítő források csak egy évi működés után nyílhattak meg, így pl. az NKÖM-től származó működési támogatást csak 2003-tól vehettük igénybe. A takarékos és feszes gazdálkodásnak, tagjaink áldozatkészségének és a működési támogatásoknak (NKÖM, NCA) köszönhetően az utóbbi három évben az egyesület pénzeszközei elérték azt a szintet, hogy kiegészíthessük szakmai projektjeink pályázati támogatásait, sőt szükség szerint azok előfinanszírozására is képesek legyünk. Bár működésünkhöz sikerült megteremteni az anyagi hátteret, programjaink megvalósításában továbbra sem nélkülözhetjük a pályázati forrásokat, melyek sajnos az utóbbi időben beszűkültek. E pályázatok kimenetele továbbra is meghatározóan befolyásolja programjaink sorsát.

A Szövetség képviselteti magát a közös szakmai testületekben és bizottságokban és a maga eszközeivel segíti a levéltárosi munka fejlesztését. Az elmúlt évtized alatt bebizonyosodott, hogy helyes döntés volt az egyesületté alakulás. Szakszerűbbé vált a működés, megteremtődött a szakmai programok (tanulmányutak, szakmai napok) szervezésének anyagi bázisa.

Az MFLSz egyik kiemelt feladata, hogy tagintézményeinek, de általában is minden felsőoktatási intézménynek segítséget nyújtson az iratkezeléssel, a levéltári működéssel kapcsolatos kérdésekben. Ilyen konkrét – a tanácsadástól a dobozolásig terjedő – „beavatkozásra” eddig 11 intézményben került sor. Működésünk ma már sokban emlékeztet a többi levéltáros egyesületben meghonosodotthoz. Legfontosabb rendezvényünk az évente tartott vándorgyűlés, többnyire egyetemi városokban vagy környékükön, ahol a konferencia témáját mindig valamilyen aktuális kérdés köré építjük fel. Ez a gyakorlat fokozatosan alakult ki. Kezdetben tanulmányutak és külön szakmai napok szervezése volt jellemző, ma már a vándorgyűlési forma vált uralkodóvá, évente 1-2 szakmai nappal kísérve. Az első vándorgyűlést 2005-ben tartottuk Bakonybélben Az egyetemi levéltárak helyzete és szerepe a fenntartó intézményen belül címmel. A 2007-es soproni vándorgyűlés fő témája a digitalizálás volt. 2008-ban ismét egy Kárpát-medencei tanulmányutat szerveztünk, majd az MLE zalaegerszegi vándorgyűlésén először kaptunk lehetőséget önálló szekció megtartására. Az itt

érintett témakörök: adatbázis-építés, fondszerkezeti kérdések és a speciális gyűjtemények voltak az egyetemi levéltárakban. A 2009-es keszthelyi találkozót a felsőoktatási levéltárak helyzete, jövője, valamint a levéltáros szakmai szervezetek működésének tapasztalatai megbeszélésére szerveződtött, vagyis kifejezetten belső működési kérdések kerültek szóba. Ezzel szemben 2010-ben szélesebb érdeklődésre számot tartó tudományos témát választottunk Az egyetemi felvételi rendszerek változásai a 20. században címmel. A Gödöllőn elhangzott előadásokat 2011 elején kötetben is meg tudtuk jelentetni.

Az MFLSz feladatának tekinti a kárpát-medencei magyar vonatkozású felsőoktatási emlékhelyek, intézmények felkeresését tanulmányút és kapcsolatfelvétel keretében, továbbá a tájékozódást a szomszédos országok, tágabban a közép-európai térség közgyűjteményeinek működése vonatkozásában. Így került sor 2002-ben a horvátországi és szlovéniai, 2004-ben az északkelet-magyarországi és szlovákiai, 2006-ban a délkelet-magyarországi és dél-partiumi, 2008-ban pedig az észak-partiumi - kárpát-aljai utakra. 2010-ben egy másik civil szervezettel, az Ábel Alapítvánnyal közösen szerveztünk székelyföldi tanulmányutat, az ottani katolikus egyházi gyűjtőlevéltárak végiglátogatására. Tagjaink közül többen részt vettek a Magyar Levéltárosok Egyesülete által szervezett hasonló tanulmányúton Szlovákiában (2002), Csehországban és Lengyelországban (2003), a Vajdaságban (2004), valamint Ukrajnában (2005, 2007). A nemzetközi kapcsolatok fejlesztésének fontos állomása volt a 2004. évi bécsi, valamint a 2007. évi madridi levéltáros világkongresszuson való részvétel. A kettő között került sor a 2006. évi Varsóban tartott európai levéltáros konferenciára, amelyen szintén több tagunk vett részt. Mindhárom a Nemzetközi Levéltári Tanács (International Council on Archives) rendezvénye volt. Saját találkozóinkra számos alkalommal hívtunk külföldi levéltáros kollégákat.

Az évente tartott szakmai napokon a felsőoktatási levéltárügy aktuális kérdéseit beszéljük meg. Öröndetes tény, és egyben az egyes levéltárak magas szakmai színvonaláról tanúskodik, hogy az utóbbi időben mind több egyetemi archívum szervez önállóan szakmai rendezvényt, amelyeket egyesületünk különböző eszközökkel támogat.

Jelenleg négy nagy – minden intézményt és tagot érintő – projektben végzünk kutatást, feldolgozást és publikálást. A Kárpát-medence magyar vonatkozású felsőoktatásának forrásait 1948-ig bemutató kötet 2006-ban jelent meg. 2007-ben az 1956. évi forradalom és szabadságharc ötven éves évfordulójáról emlékeztünk meg a korabeli eseményeket feldolgozás, for-

rások és képek segítségével felidézõ könyv közreadásával. 2006-ban kezdõdött és folyamatban van a hazai felsõoktatási intézményeinek képesítõ és doktori okleveleit elektronikus formában összegyûjtõ kutatás. Ennek egyik elsõ eredménye a 100 db oklevelet tartalmazó CD elkészítése volt. Korábbi kezdeményezések, gyûjtések és munkák alapján, és azok összefogásával a közeljövõben megkezdjük a magyar felsõoktatási intézmények anyakönyveinek adatbázisba rendezését, illetve digitalizálását. A módszertani kérdések tisztázása - NKA-pályázat keretei között - jelenleg is folyik.

Az egyesületi tagok, valamint a levéltárfenntartók sokoldalú és folyamatos tájékoztatását szolgálja a 2007-tõl megjelenõ MFLSZ Hírlevél címû idõszaki elektronikus kiadvány. Tágabb érdeklõdõ kört szólít meg 2004-tõl az egyesületi honlap (www.mflsz.hu), amelyen angol és német nyelvû tartalmak is találhatóak. A közönségkapcsolatot erõsíti a Múzeumok Majálisa, valamint a könyvhéthez kapcsolódó rendezvényeken történõ részvétel (pl. a Ráday Könyvünnepen 2008-ban).

Folyamatosan bõvítjük és fejlesztjük kapcsolatainkat a magyarországi levéltáros szakmai szervezetekkel: a Magyar Levéltárosok Egyesületével, a Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesületével, továbbá a közelmúltban alakult Fiatal Levéltárosok Egyesületével.

A sikeres mûködés egyik fontos ismérve a taglétszám alakulása. Ez a 2002. évi 39-es létszámról kilenc év alatt 60-ra emelkedett.

A Magyar Felsõoktatási Levéltári Szövetség súlyának és jelentõségének megfelelõen akarja kivenni részét a hazai levéltári munkából, s az Európai Unió tagország nyújtotta lehetőségekkel is bátrabban szeretne élni a jövõben.

A kör tágulása

Jelenleg elmondhatjuk, hogy a Magyarországon létrejött 17 egyetemi levéltár¹, amely együttesen 7250 folyóméter történeti értékû iratanyagot õriz, szerves részévé vált a magyar levéltári hálózatnak. A felsõoktatás 2000-ben bekövetkezett integrációja után e levéltárak 12 egyetemhez tartoznak, tehát több helyen fontos feladat az új szervezeti keretekhez való igazodás. Az egyetemi levéltárak kilencvenes évekre jellemzõ nagyarányú extenzív fejlõdése lezárult. Az új alapításokra a mûködési feltételeket érintõ elõírások megszigorodása sem nyújt már olyan lehetőséget, mint korábban. Ezzel szemben a 2000 óta eltelt idõszakban jelentõs minõs-

---

¹ Ebbe nem számoltuk bele az egyesületi tagsággal bíró két egyházi gyûjteményt.

gi fejlődést figyelhettünk meg. Elég itt azokra a beruházásokra utalnunk, melyek során megújultak a keszthelyi, a soproni, a veszprémi egyetemi levéltárak, vagy a fővárosban az Állatorvostudományi, a Képzőművészeti, a Közgazdasági, a Kertészeti, a MOME és a SOTE² levéltárak. Ez utóbbi esetben a megújulás szervezeti változással is párosult, hiszen a levéltár a Központi Könyvtártól a Rektori Hivatalhoz került és lehetőséget kapott saját gazdálkodásra.

Az országossá vált Szövetség több kísérletet tett, hogy a vidéki tudományegyetemek is bekapcsolódjanak az egyetemi levéltári munkába. Ennek is betudható, hogy 2004 folyamán Pécsen és Szegeden egyetemi levéltárak jöttek létre, illetve nyerték el a szaklevéltári jogállást. Ezzel szinte teljesen kiegészült a kör, hiszen jelentősebb múlttal bíró egyetemeink közül már csak Debrecen nélküli a saját levéltárát. Itt a 2012-ben esedékes centenáriumi megemlékezések nyújtanak jó alkalmat a történeti iratanyag sorsának rendezésére.

A fentebb említett 17 egyetemi levéltárban (illetve levéltári részlegben) jelenleg 48 fő áll alkalmazásban, néhányuk részmunkaidőben.

Segédletekkel való ellátottság területén jónak mondható a helyzet, fond- és állagjegyzékkel minden egyetemi levéltár rendelkezik. Az újabb alakultak (Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem) kivételével mindegyik esetében repertórium segíti a kutatást. Igaz, hogy ezek általában még a régi egyetemi struktúra szerint készültek s nem tükrözik az integrált intézmények szerkezetét. S néhány olyan gyűjtemény is - pl. Budapesti Műszaki Főiskola (ma Óbudai Egyetem) Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar, Színház- és Filmművészeti Egyetem, Magyar Táncművészeti Főiskola, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – ahol ugyan nem működik szaklevéltár, de mégis rendezett, jegyzékkel ellátott anyagot tudhat magáénak, ami a kétség kívül megkönnyíti a majdani levéltáralapítást.

Az egyetemi levéltáraknak több mint a fele rendelkezik a segédleteken felül még valamilyen kiadvánnyal. Az ELTE Levéltára négy könyvsorozatot is életben tart³. A többi egyetemi levéltár esetében jellemzően a dokumentumkötetek vagy hallgatói adattárak adnak ki egy-egy sorozatot (Budapesti Corvinus Egyetem Levéltára, Moholy-Nagy Művészeti

---

2 Az egyszerűség és a könnyebb beazonosíthatóság kedvéért ezúttal az intézmények régi elnevezéseit használtuk.

3 Fejezetek az Eötvös Loránd Tudományegyetem történetéből c. sorozat 25 kötettel, Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban c. sorozat 14 kötettel, Felsőoktatástörténeti kiadványok c. sorozat 4 kötettel, Erdélyi római katolikus levéltárak című sorozat 2 kötettel.

Egyetem Levéltára, Szent István Egyetem Állatorvostudományi Levéltár, Semmelweis Egyetem Levéltára). Meg kell még említeni, hogy a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség is megjelentetett három olyan kiadványt, amelyek az egyetemi levéltárügy egészét érintik.⁴

Jövőkép

Nemcsak az eddigi eredmények bemutatását tartjuk fontosnak, hanem a jövőre vonatkozó elképzelések ismertetését is. Az MFLSZ stratégiáját foglalja össze az a dokumentum, amelyet az egyetemi levéltári egyesület 2008. évi közgyűlésén fogadott el.⁵ Ebben a rövid helyzetelemzést követően négy témakörbe csoportosítva olvashatók a levéltárak minden lehetséges működési területére vonatkozó elképzelések.

A Helyzetelemzés – s az egész stratégia - az alábbi tényekből indul ki. „Jelenleg a 85 magyarországi levéltárból 49 közlevéltár, ebből 14 egyetemi levéltár (intézményi jellegű állami szaklevéltár), tehát az összes levéltár 16%-a, a közlevéltárak 30%-a és a szaklevéltárak 78%-a egyetemi levéltár. A közlevéltárak főállású dolgozóinak 3%-a dolgozik itt. Az összes őrzött iratanyag 1,6%-a található egyetemi levéltárakban, ez a közlevéltári anyag 1,7%-a, a szaklevéltári 16,8%-a. Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy nagyszámú levéltár, amely kevés iratanyagot őriz kevés fővel. A magyarországi levéltári rendszer átalakulásának egyik kívánatos útja a maradandó iratokat képző kis települési önkormányzatok, felsőoktatási és tudományos intézmények valamint az egyházak, mint iratképző szervek által fenntartott kis levéltárak számának a gyarapodása.”

A dokumentum Szervezet, működés című fejezetben a jogi környezetről, a működési modellekről, a gazdaságossági szempontokról, valamint a minőségbiztosítás lehetőségéről és szükségességéről esik szó. E részben különös hangsúlyt és figyelmet kap a fenntartó intézményekhez, azon belül is az egyetemi könyvtárakhoz fűződő kapcsolat. Széleskörű szakmai elvárás, hogy külön egységként végezzék feladataikat a felsőoktatási levéltárak.

---

4 Egyetemi levéltárak Magyarországon. /szerk. Molnár László – Zsidi Vilmos/ Budapest [MFLSZ], 2002. – 47 p.

Magyarországi világi felsőoktatási intézmények a kezdetektől 1945/1948-ig. /szerk. Molnár László – Zsidi Vilmos/ Budapest [MFLSZ], 2006. – 112 p.

Magyarországi felsőoktatási intézmények az 1956-os forradalomban és szabadságharcban. /szerk. Osváth Zsolt – Zsidi Vilmos/ Budapest [MFLSZ], 2007. – 407 p.

5 Az egyetemi levéltárak jövőképe. Összeállította: Batalka Krisztina.

Ki kell emelni a minőségbiztosítási szempontokat, annak ellenére, hogy a levéltár sehol nem szerepel az ilyen típusú dokumentumokban. Azonban könnyen belátható, hogy pl. az ügyfélszolgálat, vagy az arculattervezés és formálás területén, az egyetemi polgárokkal való napi kapcsolattartás terén nagyon is fontos lehet a minőségi, egyenletes színvonalon nyújtott, kiszámítható szolgáltatások biztosítása.

Ezek a gondolatok máris átvezetnek a Szolgáltatás, szolgáltató levéltár kérdésköréhez, ami a stratégiai dokumentum második részét képezi, melynek megállapítása szerint kiindulópont „a megváltozott követelményeknek megfelelően átalakuló, rugalmas vezetési stratégia és változásmenedzselés, továbbá az alkalmazások és szolgáltatások minőségbiztosításának bevezetése.”

A már említett, konvencionális levéltári tevékenységek mellett ide tartozik a levéltári informatikai stratégia elkészítése, a felhasználóbarát honlap kialakítása és karbantartása. Talán e terület kapcsán adódik a legtöbb lehetőség a standardizálásra. Helyes lenne, ha azonos típusú egyetemi levéltárak hasonló felépítésű, ám a fenntartó intézmény arculatához illeszkedő honlapokkal rendelkeznének.

Itt szükséges megemlíteni még a tudományos, kiadványkészítési tevékenységet, amit egyébként a legtöbb fenntartó el is vár. Itt a módszerekben, tematikában, szemléletben folyamatos igazodásra lesz szükség (pl. adatbázis-készítés, elektronikus publikáció).

A jövőképről készült összeállítás harmadik részének középpontjában a Levéltári munka áll, mint olyan terület, ahol a legerőteljesebb szemléletváltozásra van szükség. Az egyik kihívás e téren az elektronikus iratkezelés általánossá válása, az elektronikusan keletkezett iratok archiválása, az azokból történő adatszolgáltatás. A levéltári feldolgozó munkát követően az iratanyagot naprakész segédletekkel kell ellátni, ami elektronikus formában a világhálón is elérhető kell legyen. Ezt a törekvést szolgálja az e-Archívum levéltári nyilvántartórendszer bevezetése is, persze majd a használhatóságot biztosító javításokat követően.

A dokumentum záró, negyedik fejezete a Levéltári kapcsolatokkal foglalkozik. A hazai és nemzetközi szakmai kapcsolatok értékelése mellett - a külföldi gyakorlatot és példákat is figyelembe véve - számba veszi a fejlesztési lehetőségeket, vizsgálja, hogy mely, eddig kiaknázatlan pályázati projektekhez lehetne kapcsolódni.

Rövid áttekintésünk végén megállapíthatjuk, hogy az egyetemi levéltárak létrejötte, fejlődése sikertörténet a hazai levéltárügy történetében, ebben jelentős része van az e kis levéltárakat, azok munkatársait összefogó

egyetemi levéltáros egyesületnek, az MFLSz-nek. 1992 óta az egyetemi levéltárak nem csak számukban gyarapodtak, de örvendetesen nőtt a munkatársak összlétszáma is, és ha egymástól eltérő mértékben, de jelentős minőségi fejlődésen is keresztülmentek, illetve mennek. Ebben a folyamatban a fenntartó intézmények áldozatkészségén túlmenően szerepet játszott az a szoros együttműködés, állandó kapcsolattartás és belső szakmai önképzés, melynek egyesületünk igyekszik teret nyitni és ösztönözni. Ezt a progresszivitást kívánjuk továbbra is fenntartani, és szolgálni az egyetemi levéltár-ügyön keresztül a magyar felsőoktatást.

AZ MFLSZ EREDMÉNYEI

Egyesületünk, illetve jogelődje 18 éves teljesítményét igen nehéz lenne néhány oldalban akárcsak taxatív felsorolni. Ebben az összeállításban így csak a legfontosabb eredményeket vettük sorra tevékenységi körökre bontva, azon belül pedig kronologikus sorrendben.

I. Iratrendezés, segédletkészítés

1990-es évek elején illetékességi körök szerint különböző iratátadásokra került sor az egyes egyetemi levéltárak között (pl. ELTE-SOTE vonatkozásában). Ugyanakkor különböző irattári felmérések zajlottak a Budapesti Gazdasági Főiskola jogelődeinél. A Kandó Kálmán Főiskolán (ma Óbudai Egyetem) ez a folyamat az irattár történeti részének rendezéséig is eljutott. Szintén ebben az időszakban az ELTE Levéltárának munkatársai rendezték a keszthelyi Georgikon iratanyagát.

1994-95 Iratrendezési munkálatok a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen az ELTE és a SOTE levéltárosai részvételével.

1997 A korábbi évek rendezési munkálatai eredményeként vált lehetővé egy összesített segédlet kiadása, melyet a Szövetség tagjainak közreműködésével az ELTE Levéltára valósított meg. A kötet 13 felsőoktatási intézmény levéltári anyagának feldolgozását tartalmazza. Címe: Magyar egyetemi és főiskolai levéltárak fond- és állagjegyzékei I. MFLSZ - ELTE Lt. Bp. 1997.

2004 A Veszprémi Egyetem keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karán, valamint a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán (volt Kertészeti) az iratrendezéssel és kezeléssel kapcsolatos munkálatokat (rendezés, felmérés) végeztünk el.

2005 A megkezdett iratrendezések folytatása Keszthelyen és a BCE Budai Campusán. Hasonló munkák beindítása a Nyugat-magyarországi Egyetem mosonmagyaróvári karán, a BME-n, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen.

2006 Folytatódtak a rendezési munkák a BCE Budai Campusán és a Nyugat-magyarországi Egyetemen Mosonmagyaróvár mellett immár Sopronban is, valamint elkezdődtek a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karán.

2009 Illetékességi okból iratátadásra került sor a Semmelweis Egyetem Levéltára és a Szegedi Tudományegyetem Levéltára között (a kolozsvári egyetem magánhagyatékából előkerült 1944/45-ös hivatali iratai).

II. Levéltár-alapítás

2002 Az MFLSZ munkájának is köszönhetően rendeződött a Magyar Iparművészeti Egyetem (ma MOME) Levéltárának helyzete.

2003 Az MFLSZ közreműködésével sikerült elősegíteni a Pécsi Egyetemi Levéltár megalapítását.

2004 A Szegedi Tudományegyetem átszervezte az öt évvel korábbi alapítást követően folyamatos működési nehézségekkel küszködő levéltárát, mely ettől kezdve vált valódi gyűjteménnyé.

2005 A Nyugat-magyarországi Egyetem mosonmagyaróvári karán egyetemi levéltár alakult.

2008 A Nyugat-magyarországi Egyetem szombathelyi Savaria Egyetemi Központjában egyetemi levéltár alakult.

III. Konferenciák, szakmai napok

2002 A március 7-én a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen megtartott közgyűlésen dr. Lakos János vezető szakfelügyelő, az egyetemi levéltárak illetékes szakfelügyelőinek részvételével tartott tájékoztatót a levéltári látogatások alkalmával tapasztaltokról, s felhívta a figyelmet a szükséges intézkedésekre.

Szeptember 20-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán került megrendezésre a szaklevéltárral még nem rendelkező felsőoktatási intézmények iratkezelésért felelős vezetői számára rendezett szakmai konferencia, amelyen előadást tartott, ill. részt vett dr. Szögi László a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke, dr. Lakos János vezető szakfelügyelő, dr. Geccsényi Lajos a Magyar Országos Levéltár főigazgatója, valamint Molnár József a NKÖM Levéltári Osztályának főosztályvezető-helyettese. Az eszmecsere fontos eredménye a Főtitkári Konferencia elnökasszonyával történt kapcsolatfelvétel.

2003 Szeptember 19-21. között rendeztük meg szokásos szakmai programunkat a Vas megyei Zsennynén „Az Eu-csatlakozás és a hazai egyetemi levéltárak” címmel. A rendezvényen két külföldi meghívott is részt vett, Ausztriából és Csehországból.

2004 A Magyar Levéltáros Egyesület őszi piliscsabai vándorgyűlésén kiemelt bemutatkozási lehetőséghez jutottunk. A Pest Megyei Levéltárral együtt szervezői voltunk a rendezvénynek, így a program tematikájában is kiemelt szerepet kapott egyesületünk. A rendezvényhez kapcsolódóan készült el az MFLSZ-t bemutató posztersorozat.

2005 Évi szokásos tanulmányutunkat Bakonybél – Veszprém – Pápa – Zirc útvonalon jártuk végig, megtekintve a magyar felsőoktatás-történet emlékhelyeit. A Bakonybélen és Veszprémben megrendezett szakmai konferencián a felsőoktatási intézmények levéltárainak és a fenntartóknak kapcsolatait elemeztük.

A decemberi budapesti szakmai napon a levéltári informatikai stratégia kérdéseiről beszélgettünk.

Tagjaink közül többen előadóként működtek közre a Szegedi Tudományegyetem és a Pécsi Tudományegyetem levéltárainak szakmai napjain. Részvételünk ez évtől kezdve állandósult mindkét levéltári napon.

2006. február 23-án ünnepélyes keretek között adták át a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Központi Könyvtár és Levéltárának új levéltári raktárát. Az eseményt konferencia kísérte *Mezőgazdasági akadémiák Magyarországon 1906-1945* címmel, melyen egyesületünk tagjai is előadásokat tartottak.

Decemberben szakmai napot szerveztünk a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen az intézményi iratkezelés aktuális kérdéseiről.

2007 Beindult az összes felsőoktatási levéltárat érintő nagy közös vállalkozás, a *hallgatói adatbázis-építés és digitalizálás* projektje. A témát és a megvalósítás lehetséges módszereit több fordulóban is megvitattuk az év során: a tavaszi veszprémi közgyűlésen, a nyári soproni vándorgyűlésen, valamint az őszi műegyetemi szakmai napon és egy miskolci rendezvényen egyaránt.

Sopronban tartottuk június 4-6. között a 2007. évi vándorgyűlésünket, amelynek fő témája a digitalizálás volt. A színvonalas szakmai programot hasznos és érdekes pozsonyi tanulmányút egészítette ki.

2008 Szakmai nap szervezésével kötöttük össze a 2008. február 26-i budapesti évi rendes közgyűlésünket, ahol elfogadtuk a szakmai jövőképünkről készült dokumentum első változatát.

A Magyar Levéltárosok Egyesületének 2008. augusztus 26-28-i zalaegerszegi vándorgyűlésén a külön szervezett egyetemi levéltári szekcióban három témakörben 10 előadás hangzott el.

Kiemelkedő eseménynek számított az „Archivum Universitatis” nemzetközi konferencia. Az ELTE Levéltára félszázados fennállását 2008. szeptember 24-25-én nagyszabású tanácskozással ünnepelte, amelyen a közép-európai társintézmények képviselői is részt vettek, egyesületünk számos tagja pedig előadást tartott.

2009 Számos tagunk vett részt az MLE augusztus 17-19. között Sopronban tartott vándorgyűlésén, helybeli tagtársaink a szervezésben is oroszlanrészét vállaltak. 2008-hoz hasonlóan ezúttal is önálló szekcióban, az időközben az MLE által befogadott Oktatás- és Tudománytörténeti Szekcióban (OTSZ) dolgoztunk. Hét tagtársunk itt, további egy az Informatikai Szekcióban tartott előadást.

Rendezvényeink közül legfontosabb a szeptember 16-18. között Keszthelyen és Szombathelyen tartott vándorgyűlésünk volt, mely *A felsőoktatási levéltárak helyzete és jövője, valamint a levéltáros szakmai szervezetek együttműködése* címet viselte. A külföldi vendégek, a társegyesületek, az OKM és a szakfelügyelet által is megtisztelt rendezvény konferenciát és szakmai tanulmányutat is magában foglalt.

Az MLE OTSZ mellett szoros együttműködésben, illetve tagsági átfedésben dolgozunk az MTA Egyetemtörténeti Albizottságával. Az év során tartott 4 albizottsági ülésen 9 előadás hangzott el egyesületünk tagjaitól. Ezek sorában külön is meg kell említeni a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán okt. 28-án tartott egyetemtörténeti kerekasztal-beszélgetést, melyre a Lippay-Ormos-Vass Tudományos Ülésszak keretében került sor. A szervezésben az egyetem, az Albizottság és az OTSZ mellett egyesületünk is szerepet vállalt.

Október 29-én az ELTE Egyetemi Könyvtárban közös szakmai napot tartottunk az MLE OTSZ-szel, melynek témája az *Egyetemi és középiskolai anyakönyvek digitalizálásának és adatbázis készítésének lehetőségei a kezdetektől 1848-ig című* módszertani tanulmány alapján készülő hallgatói adatbázis alapváltozatának megvitatása és véglegesítése volt.

2010 Tavaszi szakmai napunkat március 11-én szerveztük meg. A konferencia címe *Az E-iratkezelés bevezetésének helyzete a hazai egyetemeken. Nehézségek és tanulságok* volt. Előadóként főleg egyesületen kívüli szakembereket hívtunk, a Magyar Országos Levéltár és Budapest Főváros Levéltára, mint az e-iratkezelés két levéltári zászlóshajója munkatársait, illetve az egyetemeken közvetlenül ezzel a témával foglalkozó kollégákat.

Vándorgyűlésünkre Gödöllőn került sor szeptember 23-24-én. A konferenciát *Az egyetemi felvételi rendszer változásai a 20. században* témája köré szerveztük, ahová külső előadókat is meghívtunk, nemcsak Magyarországról, hanem Pozsonyból is. A program megszervezésében és sikerre vitelében meghatározó szerepet játszott a SZIE Kosáry Domokos Könyv-

tár és Levéltár. A szombathelyi kollégák jóvoltából most először nyílt arra lehetőségünk, hogy az elhangzott előadásokat - kiegészítve néhányval a 2009-es vándorgyűlésről - kötetben jelentessük meg.

Az őszi szakmai napot *Az egyetemek építés- és telepítéstörténete* címmel, a Pécsi Tudományegyetem Levéltárával karöltve, annak szokásos levéltári napjának keretében szerveztük meg. Az előadásokat a pécsi kollégák várhatóan kötetben is megjelentetik majd.

IV. Tanulmányutak

2002 Első saját szervezésű utunk délnyugati szomszédjainkhoz, Szlovéniába és Horvátországba vezetett május 21-24. között. Látogatást tettünk a Ljubljana Egyetem Levéltárában és a magyar felsőoktatási vonatkozású anyagot (Tengerészeti Akadémia, Kiviteli Akadémia) is őrző Rijekai Tartományi Levéltárban.

2004. szeptember 21-24. A kapcsolatok szélesítését segítette az észak-magyarországi és felvidéki tanulmányút megszervezése (Sárospataki Református Kollégium Levéltára, Kassai Állami Területi Levéltár, Miskolci Egyetemi Levéltár, Múzeum és Könyvtár), továbbá a részvétel a Magyar Levéltáros Egyesület vajdasági tanulmányútján.

2006 Szokásos tanulmányutunkat 2006. október 12-14. között a Dél-Partiumban, Szeged - Temesvár - Szörényvár (Turnu Severin) útvonalon jártuk végig, megtekintve a magyar felsőoktatás-történet emlékhelyeit.

2008. június 1-3. között az Észak-Partium (*Máramarossziget, Szatmárnémeti*) és Kárpátalja (*Beregszász*) felsőoktatási és egyéb magyar vonatkozású emlékhelyeit látogattuk meg. Debrecenben tartott tanácskozásunk középpontjában a debreceni felsőoktatás megismerése, az egyetemi levéltár szervezésének kérdése és lehetősége állt *A felsőoktatási levéltárak helye, szerepe és jelentősége* címmel.

2010 Áprilisban az Ábel Alapítvány jóvoltából hatnapos székelyföldi tanulmányutat szerveztünk az ottani katolikus egyházi gyűjtőlevéltárak meglátogatása céljából, melyek kialakításában egyesületünk tagjai közül többen is éveken át részt vettek Dr. Szögi László vezetésével.

V. Közművelődési és tudományos tevékenység

1994 Hat évszázad magyar egyetemei és főiskolái (szerk.: Szögi L.), MKM, Bp. 1994. címmel összefoglaló jellegű egyetemtörténeti kiadvány jelent, mely az akkor működő összes magyar felsőoktatási intézmény történetét áttekinti.

1995 Az ELTE Levéltára kétnapos alapozó tanfolyamot szervezett egyetemi levéltárak és központi iratkezelők munkatársai részére.

1997 Universitas Budensis 1395-1995 (szerk.: Szögi L. - Varga J.), Bp. 1997. címmel adta ki az ELTE Levéltára az Óbudai Egyetem alapításának 600. évfordulója tiszteletére tartott nemzetközi konferencia anyagát, melyen egyesületünk több tagja is részt vett.

1998 *A magyar felsőoktatás évszázadai* címmel kiállítás nyílt az ELTE Egyetemi Könyvtárban.

2000 Az ELTE Egyetemi Könyvtárban millenniumi felsőoktatás-történeti kiállítás nyílt.

2002 Egyetemi levéltárak Magyarországon címmel 3 nyelvű ismertető kiadványt jelentettünk meg egyesületünkről.

2003 Dr. Kiss Márton elnökségi tag az MFLSz képviselőtében a szerkesztőbizottság tagjaként rész vett a magyar levéltárak 1950-2002 között megjelent kiadványait bemutató retrospektív levéltári szakbibliográfiát összeállító Könyvtári Munkabizottság munkájában.

2004 Az információs társadalom követelményeinek igyekeztünk megfelelni internetes honlapunk (www.mflsz.hu) elkészítésével. Itt nemcsak a friss híreket és anyagokat, hanem az egyesülettől alakulás óta eltelt időszak eseményeit, közös munkánkat, dokumentumainkat is nyomon követheti az érdeklődő.

2006 Egyesületi szintű együttműködés keretében gyűjtöttük össze és adtuk ki a magyar világi felsőoktatási intézmények történetére vonatkozó levéltári források és szakirodalom jegyzékét. Címe: Magyarországi világi felsőoktatási intézmények a kezdetektől 1945/1948-ig. Bp. 2006.

A Szegedi Tudományegyetemen 2006. szeptember 25-én megrendezett, *Felsőoktatásunk helyzete és szerepe 1956-ban* című történész - levéltáros konferencián 1956 egyetemi eseményeiről emlékeztünk meg. Az MFLSz több tagjai is részt vett az 1956-os témát érintő nyíregyházi (*Ifjúság és 1956*, 2006. szeptember 28-29.) és pécsi (*Forradalom és megtorlás a magyar egyetemeken*, 2006. november 16.) tudományos konferenciákon.

Az összes hazai egyetemet érintő projektünk I. lépcsője keretében összegyűjtöttünk és digitalizáltunk mintegy 100 darabot a hazai felsőoktatási intézmények képesítő és doktori okleveleiből. Elképzelésünk szerint minden intézménytípust és minden történelmi korszakot bemutatunk. A gyűjtőmunka első eredményeit CD-n minden egyetemi levéltárnak átadtuk.

2007 Megjelent a Magyarországi felsőoktatási intézmények az 1956-os forradalomban és szabadságharcban. MFLSZ, Bp. 2007. című könyvünk, melyben minden világi, civil egyetem forradalom alatti történetét feldolgoztuk, illetve gyűjteményeinkből származó, eddig nem publikált korabeli dokumentumokat is közzétettünk. A kötet megjelenéséről az elektronikus sajtó is beszámolt.

Elindítottuk belső tájékoztatónkat, az MFLSZ Hírlevelet, melyet elektronikus formában terjesztünk, és nem csak tagjainkhoz, hanem szakmánk vezetőihez, valamint az egyetemi levéltárak fenntartóihoz is eljuttatunk.

Az aktuális felsőoktatási évfordulókról tájékoztató összeállítást készítetünk el, melynek bővítése folyamatosan zajlik. Ezzel a szolgáltatással elsősorban fenntartóink felé fordulunk, mivel tanszéki, kari vagy akár egyetemi szinten őket érintik leginkább az itt közölt kutatási eredmények.

Tagjaink nagy számban vesznek részt a decemberben újjáalakult MTA Egyetemtörténeti Albizottság munkájában.

2008. május 17-18-án Budapesten, a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében zajlott a Múzeumok Majálisa rendezvény, majd két héttel később a Ráday Könyvtaca. Mindkét helyen a hazai levéltárügy egyenlő rangú részeként léphettünk az érdeklődők elé. Ezen alkalmakra külön szóróanyaggal, egyesületi póló készítésével készültünk. Munkánkat a társszervező MLE vezetése részéről is megnyilvánuló elismerés fogadta.

Szakmánk egyik legfontosabb orgánuma, a Levéltári Szemle 2008. évi 2. számát az egyetemi levéltáraknak szentelte. Tagjaink írásai mellett posztermellékletet is kiadtunk, melyen a hazai egyetemtörténet jelenleg ismert legkorábbi (1775) képesítő oklevelét jelentettük meg, a latin eredeti szöveget magyar és szlovák fordítással kísérve. Ehhez a dokumentumot őrző pozsonyi Komensky Egyetem Levéltárának együttműködését is megnyertük.

2009 Az átfogó levéltári rendezvények közül, közösen a többi levéltáros egyesülettel vettünk részt a május 16-17-én rendezett Múzeumok Majálisán. Erre az alkalomra egyik tagintézményünk anyagi támogatásával reprezentációs szóróanyagot készítettünk egyesületünk lógójával és szakmánk, valamint a serfőzők közös védőszentjének, Szent Lőrincnek a képével. A kezdeményezés szakmai berkekben különös sikert aratott.

2010 május végén, az év elején alakult Múzeumi Bizottság tartotta meg első ülését Sopronban, az Erdészeti Múzeum épületében, majd rövid látogatást tett a pozsonyi Komensky Egyetem állandó egyetemtörténeti kiállításán.

2011 Szombathelyi kollégáink segítségével először sikerült kötetben is megjelentetni vándorgyűlésünk előadásait, *Az egyetemi felvételi rendszerek változásai a 20. században* címmel.

VI. Nemzetközi kapcsolatok

Külkapcsolataink építése alapvetően a Kárpát-medencei, magyar vonatkozású felsőoktatási anyagot is őrző gyűjtemények felé irányul, de ugyancsak fontosnak tarjuk a magyarral sok rokon vonást mutató, az egykori monarchia területén lévő felsőoktatási intézményekkel fenntartott jó kapcsolatot (pl. Bécs, Graz, Prága, Pozsony). Külhoni tájékozódásunk fókuszában tehát alapvetően Közép-Európa áll, de kitekintésünk van olyan távolabbi területek felé is, mely történelmünk során a magyar peregrináció hagyományos célpontjai voltak (Németország, Svájc, Hollandia, Lengyelország). Egyesületünk természetes módon használja fel tagjainak személyes kapcsolatrendszerét.

2002 Az elnökség több tagja részt vett a Magyar Levéltárosok Egyesülete szervezésében rendezett szlovákiai tanulmányúton, ahol mód nyílt a Szlovák Levéltáros Egyesülettel való kapcsolatfelvételre, illetve több szlovákiai levéltár, könyvtár (Vágsellye, Nagyszombat, Nyitra) megtekintésére.

2003 Emlékezetes és szakmai szempontból is igen hasznos volt a Magyar Levéltárosok Egyesülete jóvoltából május 4-10. között lebonyolított csehországi és lengyelországi tanulmányút (Prága-Krakkó), amelynek során felkerestünk több levéltárat.

2004 Egyesületünk népes küldöttséggel képviseltette magát az ICA (International Council on Archives) bécsi levéltáros világkongresszusán.

2005 Bővítettük nemzetközi kapcsolatainkat az Észtt Levéltári Szövetséggel, mikor küldöttségük hazánkba látogatott. A kapcsolatfelvételre 2004-ben, az MLE piliscsabai vándorgyűlésén került sor, melynek egyik szervezői voltunk. 2008-ban egyik tagunk tallinni nemzetközi történelmi konferencián vett részt.

2007 A nemzetközi kapcsolatok területén a spanyol egyetemi levéltáros egyesülettel, valamint a pozsonyi Komensky Egyetem Levéltárával történt kapcsolatfelvételt kell kiemelni. A szlovák kollégákkal rendszeres munkakapcsolatot ápolunk, vándorgyűléseinknek is gyakori vendégei.

2010 Székelyföldi utunk egyik eredménye az erdélyi katolikus levéltáros kollégákkal meglévő kapcsolatok szélesítése volt.

VII. Kölcsönös segítségnyújtás nagy volumenű alkalmi jellegű munkáknál

Az egyenként kis létszámmal működő egyetemi levéltárak leginkább a sok munkáskezet és ugyanakkor szakértelmet is követelő alkalmi feladatok elvégzésénél szorultak egymás segítségére, általában költözés, új raktárak betelepítése, raktárrendezés esetén. Ezek a közösen végzett munkák egymás gyűjteményeinek, munkájának megismerésén túl a csapatépítés terén is hasznosnak bizonyultak.

2001 Az ELTE Levéltárának költöztetése a régi Ludovika épületéből a Nagyvárad térre. A munkában valamennyi budapesti tagtársunk részt vett.

2005 A Semmelweis Egyetem önállóvá vált levéltárának költöztetése májusban.

2005 Raktárrendezési munkálatok a Budapesti Műszaki Egyetem Levéltárában.

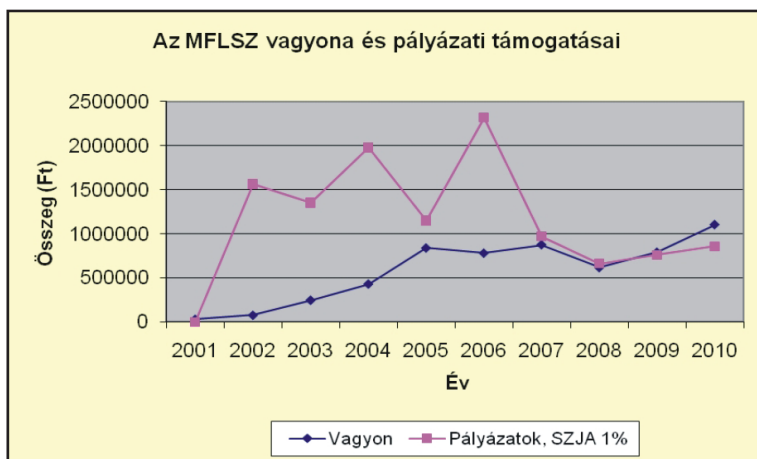
2006-2007 A Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) Budai Campusán (volt Kertészeti) a raktár felújítás miatti ki- majd betelepítésében vettünk részt.

2009 Ugyanezen program keretében került sor a BCE központjában lévő (Közgáz) új raktár betelepítésére.

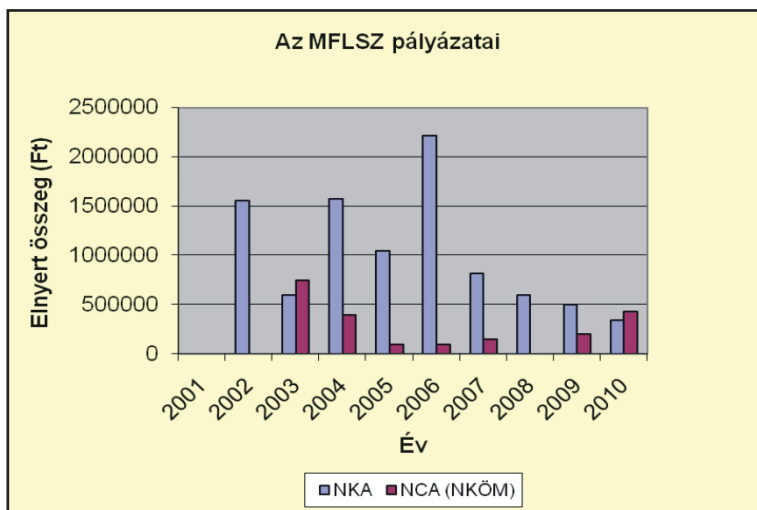
2010 A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Levéltára új raktárának betelepítése.

VIII. Gazdasági eredmények

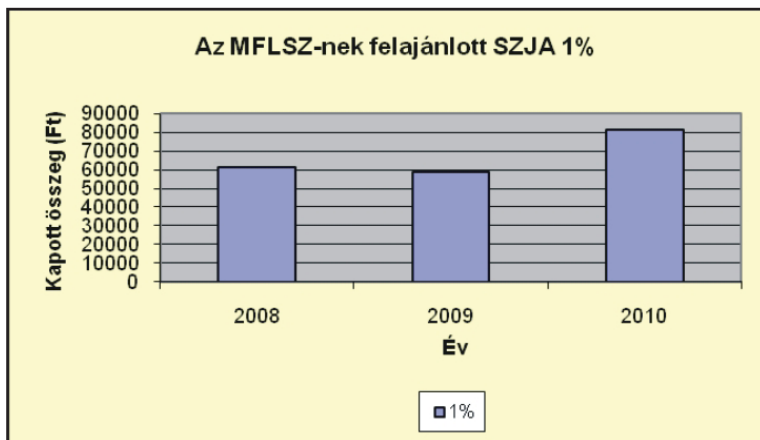
A közhasznú egyesületté történt átalakulás egyúttal az önálló gazdálkodás kezdetét is jelentette. Ennek egyetlen célja a működés anyagi alapjainak megteremtése, majd később megőrzése. Mivel semmiféle gazdasági tevékenységet nem folytatunk, jövedelmünk kizárólag tagdíjbevételekből, az SzJA 1%-ának felajánlásaiból, valamint pályázatokon elnyerhető céltámogatásokból származik. Ezek közül a legjelentősebb, ugyanakkor a legkevésbé előre tervezhető az utóbbi. Ezért egyesületünk mindenkori vezetésének célja, hogy a saját vagyon megteremtésével lehetőség szerint folyamatosan csökkentsük függésünket a bizonytalan pályázati támogatásoktól. Egyesületünk vagyona, valamint a pályázatokon elnyerhető közpénzek felhasználása az alábbiak szerint alakult az egyesületként való működés 10 éve során. Az egyesület ingatlan, illetve tárgyi vagyonnal nem rendelkezik, így vagyon alatt azokat a pénzeszközöinket értjük, melyek az adott év végén tartalékként vagy működésre fordítható összegként álltak rendelkezésünkre.

A 2001. évi egyesületté alakulás után a szabályok értelmében egy évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy pályázatokon részt vehessünk. Ez 2002-ben, az NKA által kiírt pályázatokkal kezdődött, majd 2003-tól kiegészült az NKÖM (Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma) működési támogatásaival. Ez a támogatási forma 2005-től a Nemzeti Civil Alapítványhoz került. Így közpénzekből származó, pályázat útján elnyerhető, működésre, illetve 1-1 konkrét szakmai célra fordítható támogatásaink ebből a két forrásból (NKA és NKÖM/NCA) tevődnek össze. A támogatások felhasználásáról minden esetben az idevágó előírások szerint elszámoltunk.

A harmadik, közpénzből származó bevételi forrásunk a személyi jövedelemadó civil szervezeteknek felajánlható 1%-ából ered. E tekintetben első-sorban tagjaink köréből számítunk támogatásra.

AZ MFLSZ TAGJAI

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1986

H-1093 Budapest, Fővám tér 8.
T/Fax: (06 1) 482-5465,
T: 482-5182, 482-5465
E-mail: vilmos.zsidi@uni-corvinus.hu
Internet: www.uni-corvinus.hu

Munkatársak:

Zsidi Vilmos levéltárvezető, főlevéltáros

E-mail: vilmos.zsidi@uni-corvinus.hu

Lakatos Mihályné munkatárs

E-mail: anika@uni-corvinus.hu

A Levéltárban található a mai egyetem jogelőd intézményeinek (*Keleti Kereskedelmi Akadémia, Tudományegyetemi Közgazdaságtudományi Kar, József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar, az önálló közgazdaságtudományi egyetem*) iratai 1891-től. Az archívum legértékesebb iratai közé tartoznak a tanácsülési jegyzőkönyvek, amelyek 1944-ig szinte hiánytalan sorozatban maradtak meg, továbbá a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem 1940-44 között működött Közgazdaságtudományi Karának anyagai. Egyedülállóan jelentős a hallgatók személyi iratgyűjtőinek az 1950-es évektől megmaradt sorozata. A Levéltár jelentős fényképgyűjteménnyel is rendelkezik. A hallgatói törzskönyvek alapján készített elektronikus táblázatok és adatbázisok állnak a kutatók rendelkezésére. A levéltári anyagról a segédleteket, valamint a dokumentumokat tartalmazó kiadványsorozat köteteiből lehet tájékozódni. Az utóbbi években megújult a levéltár minden helyisége, számítógéppel, fénymásolóval felszerelt kutatóterem várja az érdeklődőket, jelentősen bővült a raktári kapacitás, javult az iratőrzés színvonala is. A levéltárban őrzött iratok mennyisége 753 ifm.

A BCE LEVÉLTÁR KUTATÓTERME

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM ENTZ FERENC KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
Alapítás: 1993

H-1118 Budapest, Szüret u. 2. (postacím)
H-1118 Budapest, Ménesi út 44. (székhely)
T: (06 1) 482-6109, 482-6299
Fax: (06 1) 482-6364
E-mail: zsolt.osvath@uni-corvinus.hu
Internet: <http://helix.uni-corvinus.hu>

Muinkatársak:

Megyeriné Viola Andrea könyvtárigazgató
E-mail: andrea.viola@uni-corvinus.hu
Osváth Zsolt levéltárvezető
E-mail: zsolt.osvath@uni-corvinus.hu

Az Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem 1993-ban alakult levéltárának jogutódja. A Levéltár megalakulásától kezdődően a Könyvtárral közös szervezeti keretben működik, a 2000-ben bekövetkezett egyetemi integrációtól kezdődően jelent meg az intézmény hivatalos elnevezésében is (Kertészeti-, Élelmiszer-tudományi és Tájépítészeti Könyvtár és Levéltár). 2003 szeptemberétől a fenntartó új integrációs partnere a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem

(mai Budapesti Corvinus Egyetem). A közgyűjtemény 2005-ben vette fel a magyarországi kertészeti szakoktatás megalapítójának, Entz Ferencnek a nevét.

A Levéltár gyűjti és őrzi a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán (korábban a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen) működő, átfogó feladatkörű igazgatási és egyéb egységek működése során keletkezett maradandó értékű iratokat, valamint az itt működő három egyetemi kar (Kertészet-, Élelmiszertudományi és Tájépítészeti Kar), és a hozzájuk tartozó oktatási, kutatási és igazgatási feladatokat ellátó szervezeti egységek maradandó értékű iratait az elmúlt 150 évből. A legrégebbi intézménytörténeti források az 1876-tól megmaradt hallgatói nyilvántartások.

Az egykori és jelenlegi tanárok, egyetemi dolgozók irathagyatékai, valamint a magyar kertészettörténet muzeális dokumentumai (írott és tárgyi források egyaránt) is fellelhetők a gyűjteményben. A legrégebbi ilyen jellegű dokumentum egy 1697-ben kelt szőlőbirtok eladási szerződés.

A levéltári anyag mennyisége 2010. január 1-jén 397,72 ifm. A kutatók munkáját két segédlet könnyíti: az 1999-ben megjelent repertórium és a rendszeresen frissülő fond- és állagjegyzék (mindkettő elérhető Könyvtár és Levéltár honlapján is).

A BCE ENTZ FERENC KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR RAKTÁRA

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1972

H-1111 Budapest, Bertalan Lajos utca 2.

H-1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3.

T: (06 1) 463-1703

Fax: (06 1) 463-2440

E-mail: leveltar@omikk.bme.hu

Web: www.omikk.bme.hu

Munkatársak:

Dr. Kiss Márton levéltárvezető, főtanácsos

E-mail: mkiss@omikk.bme.hu

Batalka Krisztina levéltáros, főtanácsos

E-mail: kbatalka@omikk.bme.hu

Liszky Cecília segédlevéltáros

E-mail: cliszky@omikk.bme.hu

A BME Levéltára az egyetem elődintézményeinek, a rektori hivatalnak, a dékáni hivataloknak, a gazdasági és műszaki főigazgatóságnak, az egyetemen működő tanácsoknak és bizottságoknak, a tanszékeknek és intézeteknek, az egyetemi könyvtárnak, a kollégiumoknak, az egyetemen működő társadalmi szervezeteknek, kulturális és sportegyesületeknek a történeti értékű iratait gyűjti. Gyűjti ezen kívül az elhunyt nevesebb professzorok hagyatékait, alumni visszaemlékezéseket és az egyetemi múlt tárgyi emlékeit is. Az egyetem vezető testületeinek anyagát tekintve, az egyetem egyik elődintézményének a József Ipartanodának 1846-os megalakulásától kezdve összefüggő iratanyaggal rendelkezik. Szintén teljesnek mondhatók a különböző hallgatói nyilvántartások (törzskönyvek, szigorlati, államvizsga és doktori szigorlati jegyzőkönyvek stb.) sorozatai is. Dokumentumai közül legnagyobb forrásértékkel a különböző tanácsülési (egyetemi, rektori, kari) jegyzőkönyvek bírnak. Ezekon kívül a leggyakrabban az egyetemi programokat, órarendeket, tanrendeket keresik a kutatók, valamint egy-egy szervezeti egység vagy oktatási forma múltjára vonatkozó forrásokat. A professzori hagyatékok közül Bánki Donáté a leggazdagabb, legértékesebb. A Levéltárban őrzött iratanyag mennyisége 1064,88 ifm, amely egy központi és egy külső raktárban került elhelyezésre. Az iratanyagban való kutatást a levéltár honlapján található különböző segédletek (fond- és ál-

lagjegyzék, repertórium, vezetőtestületi ülések napirendi pontjai) segítik. A levéltár iratkezeléssel kapcsolatos feladatait az egyetemi szervezeti egységeknek szóló segédanyagokkal együtt teszi elérhetővé, egyéb szolgáltatásainak és számos történeti érdekességnek a bemutatása mellett.

A BME LEVÉLTÁRÁNAK RAKTÁRA

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1958

H-1106 Budapest, Maglódi út 8.

T: (06 1) 313-3296

Fax: (06 1) 313-3296

E-mail: info@leveltar.elte.hu

Web: www.leveltar.elte.hu

Munkatársak:

Dr. Szögi László igazgató

E-mail: titkarsag@lib.elte.hu

Dr. Varga Júlia igazgatóhelyettes, főlevéltáros

Kiss Beáta levéltáros

Székely Hunor levéltáros

Kassa Melinda muzeológus

Hős János segédlevéltáros

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltára az ország első, egyetemi archívuma: 1958. július 11-én alakult meg. Az 1983-tól szaklevéltári jogállást elnyert intézmény szakmailag, irányításában és költségvetésében önálló intézménye az egyetemnek, közvetlenül a rektori hivatal felügyelete alá tartozik. Feladata az egyetem történeti értékű iratainak feltárása, begyűjtése, rendezése és kutatásra bocsátása. Napjainkra a rektori hivatal és a nyolc kar központi iratsorozatai mellett egyéb hivatali egységek, intézetek, tanszékek iratai, valamint professzori személyi hagyatékok is begyűjtésre kerültek és a kutatók rendelkezésére állnak. 1988-ban a levéltár megjelentette első, 1998-ban második repertóriumát, amelyek részletes tájékoztatást adnak az addig összegyűjtött egyetemi forrásokról. 2008-tól a levéltár önálló honlappal rendelkezik, amely on-line módon is lehetővé teszi a tájékozódást mind a kutatás lehetőségeiről, mind az iratanyagáról.

Az ELTE Levéltára nemcsak az egyetemi forrásanyag őrzőhelye, hanem egyben az egyetem- és tudománytörténeti kutatások műhelye, illetve koordinálója: a kutatómunka eredményei három kiadványsorozatban, valamint sorozaton kívüli kiadványokban kerülnek publikálásra. A „Fejezetek az Eötvös Loránd Tudományegyetem történetéből” című sorozatban az ELTE történetével kapcsolatos kiadványok kapnak helyet. A levéltár fontos kutatási területe – amely úttörő jellegű a magyar történetírásban – a történeti Magyarország külföldi egyetemjárásának feltárása, amely a különböző európai egyetemeken a középkorban (1100-1526) és az újkorban (1526-1918) tanult magyarországi diákok teljes adattárának összeállítását célozta meg. A jelenleg mintegy 97.000 peregrinus diák adatait tartalmazó hatalmas adatbázis eredményei eddig 16 kötetben láttak napvilágot a „Magyarországi diákok egyetemjárása az újkorban” című sorozatban. A „Felsőoktatástörténeti Kiadványok” című sorozatban a hazai felsőoktatási intézmények – közöttük a már megszűnt, vagy a trianoni határokon kívül került felsőoktatási intézmények – forrásai, első körben a hallgatók névsora és adatai kerülnek kiadásra.

1984-től a levéltár részt vesz a levéltár szakos hallgatók szakmai-gyakorlati képzésében is.

Iratai közül - az oklevélgyűjteményt nem számolva (1263/64-től, 110 darab) - a legrégebbi irat a Pázmány Péter esztergomi érsek által kiadott alapítólevelével (1635). 1889-től teljes a bölcsészkar, 1900-tól a jogi kar tanácsülési jegyzőkönyv sorozata. A 18. századtól maradt fenn az Egyetemi Könyvtár és a Botanikus Kert iratanyaga. A Tanárképző Intézet és a Tanárvizsgálati Bizottság iratai alapításuktól megtalálhatók. Tudománytörténeti szempont-

ból nagy érték a 35 professzori hagyaték, köztük Fejér Lipót, Riesz Frigyes, Pais Dezső, Vadász Elemér és mások iratai. Az iratanyag mennyisége 1554 ifm, döntő többsége 20. századi.

AZ ELTE LEVÉLTÁR RAKTÁRA

MISKOLCI EGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1982

H-3515 Miskolc-Egyetemváros
T: (06 46) 565-111/16-67, 16-71, 16-17
Fax: (06 46) 369-554
Internet: <http://leveltar.uni-miskolc.hu/>

Munkatársak:

Szendi Attila osztályvezető, főlevéltáros

E-mail: konsendi@uni-miskolc.hu

Kőmíves Tibor levéltáros

E-mail: konkurz@uni-miskolc.hu

A levéltár gyűjti, őrzi és feltárja az egyetem selmezbányai és soproni (1735-1949) korszakának, valamint miskolci (1949-től) történetének írásos dokumentumait. Gyűjti továbbá a műszaki felsőoktatás, az ipari és műszaki

tudomány kiemelkedő teljesítményeinek írásos dokumentumait, valamint az Alma Materben egykor kiképzett szakemberek életére és működésére vonatkozó írásos dokumentumokat.

Legértékesebb dokumentumai a selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémia hallgatói főkönyvei, államvizsga jegyzőkönyvei (1841-1919). A levéltárban őrzött iratok évköre 1735-2002, mennyisége 494 ifm.

A MISKOLCI EGYETEM LEVÉLTÁRÁNAK KUTATÓTERME

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1995

H-1062 Budapest, Andrássy út 69-71.

T: (06 1) 3421-738/18

Fax: (06 1) 3427-539

Munkatársak:

Blaskóné Majkó Katalin igazgató

E-mail: majkok@mke.hu

Kiss József Mihály levéltáros

E-mail: kissjm@mail.dunamuzeum.org.hu

Illetékességi köre kiterjed az egyetem jogelőd intézményeinek és jelenlegi valamennyi szervezeti egységének, oktatóinak iratanyagára. Az őrzött iratanyag mennyisége 45 ifm, 19 fondba sorolva.

Legértékesebb részei a hallgatói nyilvántartások (1876-tól folyamatosan fennmaradt), s a kisebb nagyobb hiányokkal meglévő központi hivatali iratanyag (1872-).

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM LEVÉLTÁRÁNAK RAKTÁRA

MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM LEVÉLTÁRA
Alapítás: 1998

H-1121 Budapest, Zugligeti út 9-25.
T: (06 1) 3921-180

Munkatárs:

Zsidi Vilmos levéltáros

T: (06 1) 3921-180/137, 3921-137
(06 70) 280-6765

E-mail: zsidi@mome.hu

A levéltár illetékességi köre kiterjed az egyetem, illetve jogelőd intézményei (Iparművészeti Tanoda/ Iskola/ Akadémia/ Főiskola, Egyetem) valamennyi szervezeti egységének, valamint oktatóinak iratanyagára. Az őrzött iratok mennyisége mintegy 70 iratfolyóméter, 25 fond. A központi hivatal iratanyaga az 1880-as évektől az 1970-es évek közepéig kisebb-nagyobb

hiányokkal folyamatosnak tekinthető, a hallgatói nyilvántartások azonban szinte teljes sorozatot alkotva maradtak fenn. A levéltári rend kialakítása az ezredfordulóra fejeződött be. Az egyik levéltári raktár és a kutatószoba 2010-ben teljes átalakításon ment keresztül, amelynek eredményeként mind az állományvédelmi, mind pedig a kutatási feltételek jelentős mértékben javultak. A levéltári anyag elektronikus és nyomtatott segédlettel ellátott. A MOME Levéltára az egyetemi levéltárak közül az országban egyedül álló módon rendelkezik a hallgatói törzskönyvek alapján készített adatbázissal, amelynek nyomtatott változata „A Magyar Iparművészeti Egyetem hallgatói 1880 – 2004” címen jelent meg. 2004-ben a levéltár őrizetében lévő dokumentumokból forráskiadvány sorozat kiadása kezdődött meg, Ennek első kötete nyomtatásban is olvasható, további két kötete pedig elektronikus formában érhető el.

KÉPESÍTŐ OKLEVÉL A MOME LEVÉLTÁRÁBÓL

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM LEVÉLTÁRA
KÖZPONTI LEVÉLTÁR
(KÖZPONTI KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR)
SOPRON
Alapítás: 1984

H-9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4.

H-9401 Sopron, Pf. 32.

E-mail: leveltar@nyme.hu

Internet: <http://leveltar.nyme.hu>

Munkatársak:

Szemerey Tamásné dr. levéltárvezető, tudományos munkatárs

T: (06 99) 518-279

E-mail: szemerey@emk.nyme.hu

Sági Éva levéltáros

T: (06 99) 518-296,

E-mail: esagi@emk.nyme.hu

A levéltár illetékességi köre kiterjed a Nyugat-magyarországi Egyetem és jogelőd intézményeinek tudományos, oktatási, gazdasági, szociális és kulturális szervezeti egységeiben keletkezett iratanyagok, valamint egyetem-történeti iratok és személyi hagyatékok átvételére. A levéltár gyűjti ezen kívül az egyetemi élet fontosabb eseményeit illusztráló kép- és hangfelvételeket, filmfelvételeket és tárgyi forrásokat.

A Miskolci Egyetem Levéltárával megosztva őrzi a selmecebányai Erdészeti Tanintézet (1808-1846), a selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémia (1846-1903), a Bányászati és Erdészeti Főiskola (1904-1919), a soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola (1919-1934), a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó-, és Erdőmérnöki Kara (1934-1949), valamint az Erdőmérnöki Főiskola (1949-1962) megmaradt iratait. A 499,02 ifm iratanyagot őrző levéltár legrégebbi kézírata 1848-ból való.

Az egyetemi integrációt követően a Központi Levéltár szakmai illetékességébe került minden ide integrálódott felsőfokú intézmény (5 székhelyen 10 kar) iratkezelésével és irattározásával kapcsolatos levéltári feladat. A nem soproni székhelyű karokon keletkezett maradandó értékű iratok őrzése és kezelése céljából, ahol erre a tárgyi és személyi feltételek adottak, kutatóhellyel rendelkező telephelyeket (kari levéltárakat) hozunk létre.

AZ NYME SOPRONI LEVÉLTÁRÁNAK ÚJ RAKTÁRA

NYUGAT- MAGYARORSZÁGI EGYETEM MEZŐGAZDASÁGI ÉS
ÉLELEMISZERTUDOMÁNYI KAR LEVÉLTÁRA
MOSONMAGYARÓVÁR
Alapítás: 2005

H-9200 Mosonmagyaróvár Vár 2.

Munkatárs:

Ignáczné Iváncsics Erika könyvtáros, levéltáros

Tel.: (06 96) 566-659

Email: ignaczne@mtk.nyme.hu

A levéltár őrzi a Dékáni Hivatal iktatott iratait, kari tanácsülési jegyzőkönyveket, valamint a képzéssel kapcsolatos legfontosabb tanulmányi nyilvántartásokat: hallgatói törzskönyveket, hallgatói személyi anyagokat, államvizsga jegyzőkönyveket, oklevél nyilvántartásokat.

A levéltár megalakulásával lehetővé vált, hogy az értékes, jogelődre vonatkozó iratok (a magyaróvári Gazdasági Akadémia iratai 1850-1945; és a Magyar Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Osztályának iratai 1945-1949) is átadásra kerüljenek a megyei levéltárból. A levéltárba ún. gyűjteményes fondként az Akadémia történeti Múzeum anyaga is bekerült. Az iratanyag terjedelme 112,12 iratfolyóméter, évköre: 1818-2000.

AZ NYME MOSONMAGYARÓVÁRI LEVÉLTÁRA

NYUGAT- MAGYARORSZÁGI EGYETEM SAVARIA EGYETEMI KÖZPONT LEVÉLTÁRA
SZOMBATHELY
Alapítás: 2008

H-9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.

Internet: <http://leveltar.sek.nyme.hu>

E-mail: leveltar@sek.nyme.hu

Munkatársak:

Dr. Ipkovichné Szakály Ildikó levéltárvezető

Tel.: (06 94) 504-300/234

E-mail: szakaly.ildiko@sek.nyme.hu

Lőrincz Bernadett levéltári kezelő

Tel.: (06 94) 519-646

E-mail: lorincz.bernadett@sek.nyme.hu

A levéltár illetékességi köre a Nyugat- Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ karai (Bölcsészettudományi Kar, Természettudományi és Műszaki Kar, Művészeti- Nevelés és Sporttudományi Kar), a központi hivatalok és az azokhoz kapcsolódó gazdasági, szolgáltató, igazgatási, szervezési feladatot ellátó, funkcionális szervezeti egységek, valamint azok valamennyi jogelődjének működése során keletkezett maradandó értékű irataira terjed ki. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjának jogelődje, a Szombathelyi Felsőfokú Tanítóképző Intézet 1959-ben a Kőszegi Magyar Királyi Állami Tanítóképző Intézet (1926-) utódként kezdte meg működését. A levéltárba került anyag terjedelme jelenleg 111 iratfolyóméter.

AZ NYME SZOMBATHELYI LEVÉLTÁRA

PANNON EGYETEM EGYETEMI KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
PANNON EGYETEMI LEVÉLTÁR
VESZPRÉMI GYŰJTEMÉNY
Alapítás: 1999

H-8200 Veszprém, Wartha Vince u. 1.

T: (06 88) 624-239

Fax: (06 88) 624-531

Levelezési cím: 8200 Veszprém, Egyetem u. 10.

Internet: <http://konyvtar.uni-pannon.hu/org/arch-hu.htm>.

Munkatársak:

Tóth Gábor főigazgató

E-mail: tothgab@almos.uni-pannon.hu

Jaraba János levéltáros

E-mail: leveltar@almos.vein.hu

Heizler Gábor levéltáros

E-mail: heizlergabor@almos.vein.hu

A levéltár illetékességi köre kiterjed a Pannon Egyetem intézményeinek, szervezeti egységeinek és oktatóinak iratanyagára, kivéve a keszthelyi Georgikon Kart. A veszprémi gyűjteményben 1949-től a kari, egyetemi és 1957-től a dékáni, majd rektori tanácsülések csaknem hiánytalan sorozata megtalálható. A legfontosabb források sorozat a Rektori Hivatal és az ahhoz kapcsolódó szervezeti egységek iratanyaga, valamint a hiánytalanul megmaradt hallgatói személyi és tanulmányi nyilvántartások. Említést érdemel dr. Polinszky Károlynak, az egyetem alapítójának, egykori dékánjának, majd rektorának Veszprémre vonatkozó iratait tartalmazó anyag.

A kutatást raktári jegyzékek és a 2001-ben kiadott repertórium segíti. Az iratanyag mennyisége 172,22 iratfolyóméter, évköre: 1995-2010.

A PANNON EGYETEM VESZPRÉMI LEVÉLTÁRA

PANNON EGYETEM
GEORGIKON KAR
KARI KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
Alapítás: 1987

H-8360 Keszthely, Deák F. u. 16.
T: (06 83) 545-117
Fax: (06 83) 545-143
Internet: www.georgikon.hu

Munkatárs:

Pőr Csilla igazgató

E-mail: hpcs@georgikon.hu

Az 1987-ben alapított levéltár gyűjti a Kar valamennyi szervezeti egységénél keletkezett történeti értékű iratot, a jogelődök, a megszűnt szervezeti egységek, a Karon működő tanácsok, bizottságok, egyesületek iratait, valamint elhunyt professzorainak hagyatékát. Az 1797-1848-ig terjedő időszak iratanyaga a Magyar Országos Levéltárban található. A Levéltár legértékesebb iratai a jogelőd intézményekből származnak: Országos Gazdászati és Erdészeti Felsőbb Tanintézet (1865-1866), Országos Gazdászati Tanintézet (1866-1869), Felsőbb Gazdászati Tanintézet (1869-1874), Gazdasági

Tanintézet (1874-1906) és Gazdasági Akadémia (1906-1945). A hallgatói anyakönyvek sorozata 1797-től hiánytalanul megmaradt. A levéltári anyag terjedelme 350 iratfolyóméter.

DOKUMENTUM A PANNON EGYETEM KESZTHELYI LEVÉLTÁRÁBÓL

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM EGYETEMI LEVÉLTÁR

Alapítás: 2004, közlevéltári bejegyzés: 2005

H-7621 Pécs, Szepesy Ignác u. 1.

T: (06 72) 501-500/2633

Internet: www.leveltar.pte.hu

Munkatársak:

Lengvári István főlevéltáros, igazgató

E-mail: lengvari.istvan@pte.hu

Kovács Adrienn levéltáros, kutatótermi felügyelő

E-mail: kovacs.adrienn@pte.hu

mobil: (06 30) 665-0611

Acél Róbert levéltáros

E-mail: acel.robort@pte.hu

mobil: (06 30) 969-5960

Polyák Petra segédlevéltáros

E-mail: polyak.petra@pte.hu

A levéltár alapítására több évi előkészítés után került sor. A Rákóczi úti ideiglenes elhelyezést követően 2010 őszén költözött új székhelyére az intézmény. A levéltár itt egy 3000 iratfolyóméter befogadására alkalmas raktárral rendelkezik, 2010 végén közel 500 ifm. iratot tárol, mely az elkövetkező két évben a négyszeresére nő. A levéltár gyűjtőköre kiterjed a 2000-ben létrehozott integrált PTE jogelődjeire. A gyűjtemény jelenleg felöleli a jogelőd Pozsonyi és Pécsi m. kir. Erzsébet Tudományegyetem (1911-1950) iratait több személyi fonddal. Az 1950 utáni időszakból, a Rektori Hivatal, az ÁJK, a KTK és a Tanárképző Főiskola anyagaiból történt beszállítás. A közeljövőben a Gazdasági Hivatal/(Fő)Igazgatóság, a PMMF és a POTE iratainak beszállítása fog megtörténni. Megkezdődött elsőként az országban a klinikák betegellátással kapcsolatos iratainak átvétele is.

A levéltár évente tudományos konferenciát rendez, munkatársai részt vesznek az egyetemi oktatásban, hazai és nemzetközi levéltáros és történettudományi rendezvényeken, egyesületekben.

A PTE LEVÉLTÁRÁNAK ÚJ SZÉKHELYE

SEMMEIWEIS EGYETEM LEVÉLTÁRA
SOTE-LEVÉLTÁR
Alapítás: 1993

H-1085 Budapest, Üllői út 26.
H-1450 Budapest, Pf. 91.
T: (06 1) 459-1500/55253, 55063
Fax: (06 1) 459-1500/55158
Internet: www.leveltar.sote.hu

Munkatársak:

Dr. Molnár László levéltárvezető

E-mail: lmolnar@rekhiv.sote.hu

mobil: (06 30) 541-7156

Baloghné Medvegy Teréz segédlevéltáros

E-mail: tbalogh@rekhiv.sote.hu

mobil: (06 20) 825-9696

Magasházy Székesváry Ildikó segédlevéltáros

E-mail: imagashazy@rekhiv.sote.hu

mobil: (06 20) 825-9697

Ondrik Sándorné segédlevéltáros

E-mail: eondrik@rekhiv.sote.hu

mobil: (06 20) 825-9698

Az egyetem először 1982-ben rendeztette iratanyagát, saját levéltára 1993-tól működik. A levéltár az egykori nagyszombati majd budapesti tudományegyetemi orvoskar, 1951-től önálló orvosegyetem történeti iratanyagait őrzi. Az állományt ért jelentős pusztulások miatt csak egyetlen sorozat, a végzetek jegyzéke maradt fenn sértetlenül, 1770-ig visszamenően (a sorozat publikálását a levéltár folyamatosan végzi). Egyéb hallgatói nyilvánosságok mellett elsősorban a központi hivatalok iratai és személyi hagyatékok teszik ki az 520 iratfolyóméter mennyiségű levéltári állomány zömét. A kutatást a 2002-ben kiadott repertórium segíti. A levéltár egészére vonatkozó naprakész segédletek (fond- és állagjegyzék, raktári jegyzékek, mutatók) az intézmény honlapjáról letölthetők.

A SEMMELWEIS EGYETEM LEVÉLTÁRÁNAK NAGYRAKTÁRA

TF-LEVÉLTÁR
(SEMMELWEIS EGYETEM LEVÉLTÁRA TESTNEVELÉSI ÉS SPORTTUDOMÁNYI
KARI RÉSZLEG)
Alapítás: 1997

H-1123 Budapest, Alkotás u. 44.

T: (06 1) 487-9200/1234

Fax: (06 1) 3566-337

Munkatárs:

Dr. Molnár László levéltárvezető

E-mail: lmolnar@rekhiv.sote.hu

mobil: (06 30) 541-7156

A TF levéltári anyagának első rendezését az ELTE Levéltárának munkatársai végezték el 1987-88 folyamán. A gyűjtemény 1997-ben nyerte el a szaklevéltári rangot. Az egyetemi integráció után, 2001-ben a korábbi

SOTE és TF-levéltárak szervezetenként egyesültek, de mindkét gyűjtemény eredeti őrzési helyén maradt. A levéltári részleg gyűjtőköre a kar, de annak elődjétől, a Nemzeti Torna Egylettől is őriz iratokat. Így az anyag évköre 1868-1993, teljes mennyisége 94 iratfolyóméter. Túlnyomó részét a hallgatói nyilvántartások, a Rektori Hivatal és a Gazdasági Hivatal iratai teszik ki. A kutatást az 1999-ben kiadott repertórium segíti.

RAKTÁR A TF-LEVÉLTÁRBAN

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM LEVÉLTÁRA

Alapítás: 1999

H-6723 Szeged, Szilléri sgt. 12.
T: (06 62) 437-288
Fax: (06 62) 437-288
E-mail: leveltar@rekt-u-szeged.hu

Munkatársak:

Vajda Tamás levéltárvezető

dr. Kiss Róbert Károly levéltáros

A levéltár 1999. évi alapításakor a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Szaklevéltáraként gyűjtötte a főiskola jogelődeinek iratanyagát az 1873-1950 közötti időszakból. Majd a Szegedi Tudományegyetem megalakulásával a főiskolai kar szaklevéltáraként funkcionált. 2004. július 1-jén az Egyetem átszervezte, illetékességi köre ma már kiterjed az egyetem mind a 12 karára, valamennyi tanszékére, intézetére, klinikájára és gyakorló közoktatási intézményére, sőt azok jogelődeire. A levéltár őrizetében lévő iratanyag 2010. december 31-én 240,55 iratfolyóméter terjedelmű, s 40 fondra tagolódik.

RAKTÁRBELSŐ A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM LEVÉLTÁRÁBAN

SZENT ISTVÁN EGYETEM KOSÁRY DOMOKOS KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR
Alapítás: 1993

2100 Gödöllő, Péter Károly u. 1. Főépület
Telefon: (06 28) 522-000/1170
Fax: (06 28) 410-804
E-mail: Kissne.Bognar.Krisztina@lib.szie.hu
Honlap: <http://leveltar.lib.szie.hu/>

Munkatársak:

Koósné Török Erzsébet könyvtári főigazgató

E-mail: Koosne.Torok.Erzsebet@lib.szie.hu

Kissné Bognár Krisztina főlevéltáros, levéltárvezető

E-mail: Kissne.Bognar.Krisztina@lib.szie.hu

Nagy Lászlóné levéltári kezelő

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem szaklevéltára 1993-ban alakult meg. Gyűjtőköre az agrártudományi egyetem és jogelőd intézményei működése során keletkezett maradandó értékű iratanyagára terjedt ki. Az iratanyag rendje több iratcsere és iratátadás után alakult ki. A rendezés lezárása után 2000-ben jelent meg a levéltári anyag használatát segítő repertórium. A levéltár 2000-tól Szent István Egyetem Szaklevéltára, Gödöllő néven folytatta működését, majd 2008 áprilisától a Gödöllői Tudományos Könyvtárral alkot szervezeti egységet SZIE Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár elnevezéssel. Az iratanyag begyűjtésének évhatára 1995, a teljes állomány terjedelme 419 iratfolyóméter.

A SZIE KOSÁRY DOMOKOS KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁR ÚJ TÖMÖRRAKTÁRA

SZENT ISTVÁN EGYETEM
ÁLLATORVOS-TUDOMÁNYI KÖNYVTÁR, LEVÉLTÁR ÉS MÚZEUM
Alapítás: 1986

H-1078 Budapest, István u. 2.

H-1400 Budapest, Pf. 2.

Központi telefon a könyvtár titkárságára: (06-1) 478-4226

Internet: www.konyvtar.univet.hu

Munkatársak:

Orbán Éva igazgató, levéltárvezető

T: (06 1) 4784-226

Fax: (06 1) 4784-227

E-mail: orban.eva@aotk.szie.hu

Négyesi Barbara levéltáros

E-mail: negyesi.barbara@aotk.szie.hu

1787-ben alapították meg a pesti királyi magyar tudományegyetem Orvostudományi Karán az Állatgyógyászati Tanszéket, amely 1851-et követően önállóan, Pesti cs. kir. Állatgyógyintézet néven működött tovább, 1899-től főiskolaként. A levéltári anyag feldolgozása során az egyes nagyobb irategyüttesek (fondok) kialakításakor az intézmény szervezeti változásait vették figyelembe. Az iratképző szervek (központi hivatalok, tanszékek) munkája nyomán keletkezett iratok mellett a hallgatók tanulmányi nyilvántartásait és a tanácsulési jegyzőkönyveket gyűjti a levéltár. Az archívumban található továbbá egyedi adományok (pl. diplomák, életrajzi összefoglalók, állatorvos-történeti kéziratok). A 115,12 iratfolyóméter terjedelmű iratanyag legrégebbi és egyben legértékesebb darabjai közé tartozik az „Extractus protocolli Instituti Veterinarii 1787-1815”. Az iratanyagot ismertető segédlet (fond- és állagjegyzék) a honlapról is elérhető: http://www.konyvtar.univet.hu/regi/fond_2010.pdf

A SZIE ÁLLATORVOS-TUDOMÁNYI KARI LEVÉLTÁRA

TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYZHÁZKERÜLETI ÉS KOLLÉGIUMI LEVÉLTÁR

Alapítás: 1769

H-4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

T: (06 52) 418-297

Fax: (06 52) 516-870

E-mail: trel@freemail.hu

Web: <http://leveltar.drk.hu/>

Munkatársak:

Dr. Szabadi István igazgató

Farkas Zsolt levéltáros

Lovász Márta levéltáros

Németh Irén levéltáros

Felsőfokú oktatás bizonyítottan 1588-óta folyik a Debreceni Református Kollégium falai között. Az évszázadok óta folyamatos lelkészképzésen túl jogi, bölcsészeti és általános tanárképzés is folyt különböző intézményeken belül, jelenleg is itt történik a vallástanárok képzése, illetve a tanítóképzés. A Kollégium okmányait eleinte a „Coetus levelesládájában” őrizték. A 1760-ban Sinai Miklós professzor (1760-1790) irányításával a könyvtári anyagtól elválasztották a levéltári anyagot és professzori felügyelet alá helyezték.

A levéltár fenntartója és joghatósága a Tiszántúli Református Egyházkerület, mely hivatalosan 1769-ben hozta létre levéltárát (a püspöki, egyházmegyei, egyházközségi stb. irategyüttesek levéltárrá alakulása az egyházkerületnél már a 16-17. században elkezdődött). Az egyházkerület levéltára 1952-ben egyesült a Debreceni Református Kollégium Levéltárával. Az egyesült intézmény 1969-1995 között szaklevéltárként, 1996 óta nyilvános magánlevéltárként működik. A kollégiumi szekció legrégebbi iratai az 1588 óta folyamatosan vezetett diáknévsorok és a kollégium tagintézményeinek irattárai (pl. Főiskolai iratok 1588-tól, Jogakadémia iratai 1853-1914, Kollégiumi törvényszék iratai 1709-1911, Szeniori hivatal iratai 1724-től, Kollégiumi alapítványok iratai 1606-1944).

A Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltár teljes iratanyaga mintegy 1600 iratfolyóméter, 111 fondba rendezve.

A levéltár egyház- és intézménytörténeti kutatóhely, 18. köteténél járó önálló kiadványsorozattal (elsősorban forráskiadványokról van szó), részt

vesz a debreceni egyetem levéltáros szakirányt választó hallgatóinak szakmai-gyakorlati képzésében és a lelkészképzésben is (levéltári szakmai gyakorlatok, gyülekezettörténeti szemináriumok keretében).

Jelenleg a Kormos László által szerkesztett ismertető és a Szabadi István által szerkesztett, 2000-ben megjelent fondjegyzék használható a kutatómunka segítésére. Ezek mellett számos belső segédlet, lelkészi, egyházközségi adattár, és a kollégium 1588-1850 közötti diákságának névsorára épülő elektronikus adatbázis áll a kutatók rendelkezésére.

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETI ÉS KOLLÉGIUMI LEVÉLTÁR

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM HITTUDOMÁNYI KAR LEVÉLTÁRA
Alapítás: 2001

H-1053 Budapest, Veres Pálné u. 24.

Tel.: (06-1) 484-3053

Fax: (06-1) 484-3054

E-mail: tarjan.maria@htk.ppke.hu

Munkatársak:

Dr. Török József tanszékvezető egyetemi tanár

Tarján Mária munkatárs, könyvtáros

Az iratanyag 1 fondból és annak 7 állagából áll. Az egykori Budapesti Tudományegyetem karai közül a Teológiai Fakultáson maradt meg a legteljesebb irategyüttes a 18-19. századból. Az iratokhoz viszonylag kevés mutató- és iktatókönyv maradt fenn, ezért a kutatás során az iratok egyenkénti átnézése a célszerű. A zömében 19-20. századi irattár rendezése során az eredeti állapot megőrzésére vagy annak visszaállítására törekedtünk. Az anyagot a Karral együtt költöztették Nagyszombatból Budára, majd Pestre. A 20. század világégései nem károsították lényegesen az iratokat. A Kar 1950. évi megszüntetése és az önálló Hittudományi Akadémia létrehozása nagyon rövid idő alatt ment végbe, az iratanyag újabb költöztetésére mindössze egy éjszaka jutott; a tapasztalható hiányok valószínűleg ekkor keletkezettek. A kari irattár helyzete szerencsésnek mondható, mert szakszerűtlen selejtezés nem történt benne, és nem jutott más egyetemi iratok sorsára az Országos Levéltár 1956-os égése idején.

1985-ig az iratokat az Akadémia egyik tantermében őrizték az eredeti állapotban. A levéltár anyagát a rendezés után a Hittudományi Kar könyvtárában helyezték el. Az iratok terjedelme 32 iratfolyóméter, felöleli az 1638-1950 közötti időszakot, néhány esetben átlépve az adott korszakhatárt.. 2004 év folyamán az akadémia egykori titkárának, Páldi Józsefnek hagyatékában talált iratok a Hittudományi Kar Levéltárába kerültek. A megkerült iratok a régi hiányok egy részét megszüntették, másrészt a már meglévő fondokba – a régi rendszer kisebb mértékű átalakításával - beilleszthetők. A Hittudományi Kar teljes levéltára ezzel 45,5 ifm-re bővült. 2008-ban a levéltári anyagot a könyvraktárból önálló levéltári helyiségbe költöztettük. *(A Levéltár még nincs bejegyezve.)*

AZ MFLSZ VEZETÉSE

Az egyesület fő döntéshozó szerve a tagokból álló közgyűlés. Az operatív vezetést 2001-től hét, 2005-től öt, majd 2009-től ismét hét tagú elnökség végzi. Feladatuk az egyesület szakmai, pénzügyi és adminisztrációs feladatainak meghatározása, az egyesület jogszerű működésének fenntartása. Kezdetben a titkár is az elnökség tagjának számított, de jogállása 2005-ben megváltozott. Ettől kezdve nem tartozik az elnökség tagjai közé, és adminisztratív ügyekben segíti az egyesület vezetését.

2001-2005 között:

Elnök: Zsidi Vilmos

Alelnök: Molnár László

Elnökségi tagok: Dr. Kiss Márton, Lajkó Istvánné, Pőr Csilla,
Dr. Szögi László

Titkár: Kiss József Mihály

2005-2009 között:

Elnök: Zsidi Vilmos

Alelnök: Lajkó Istvánné

Elnökségi tagok: Osváth Zsolt, Pőr Csilla, Dr. Szögi László

Titkár: Kissné Bognár Krisztina (2005-2008)

Batalka Krisztina (2008-2009)

2009-2013 között:

Elnök: Dr. Molnár László

Alelnök: Dr. Szögi László

Elnökségi tagok:

Kissné Bognár Krisztina, Osváth Zsolt, Szemerey Tamásné, Vajda Tamás,
Zsidi Vilmos

Titkár: Batalka Krisztina (2009-2010)

Ondrikné Szászi Éva (2010-)

Batalka Krisztina

Oroszlány, 1979
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem-levéltár, 2004
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Levéltára, levéltáros 2004-től

Kiss József Mihály

Eger, 1960
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem-levéltár, 1985
Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár, igazgató 2006-tól

Dr. Kiss Márton

Budapest, 1957
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem-levéltár, 1984
bölcsészdoktor, 1989
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Levéltára, levéltárvezető 1993-tól

Kissné Bognár Krisztina

Szombathely, 1967
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem - levéltár, 1991
Szent István Egyetem Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár, levéltárvezető 2008-tól

Lajkó Istvánné

Budapest, 1958
Államigazgatási Főiskola okleveles igazgatás-szervező, 1985
ELTE Bölcsészettudományi Kar, kulturális menedzser, 1997
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, védelmi igazgatási menedzser 2007
Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar Dékáni Hivatal, 1991-től

Dr. Molnár László

Budapest, 1961
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem-francia, 1993
ELTE Bölcsészettudományi Kar, PhD, 2006
Semmelweis Egyetem Levéltára, levéltárvezető 1993-tól

Ondrik Sándorné Szászi Éva

Gödöllő, 1963
Nyíregyházi Főiskola Társadalomtudományi Kar Felnőttképzési és Művelődéstudományi Tanszék 2004
Magyar Országos Levéltár: segédlevéltáros tanfolyam: 2011
Semmelweis Egyetem Levéltára 2005-től

Osváth Zsolt

Budapest, 1969
Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola budapesti
levelező tagozat, könyvtár-pedagógia, 1992
ELTE Bölcsészettudományi Kar, levéltár, 2002
A Budapesti Corvinus Egyetem Entz Ferenc
Könyvtár és Levéltár, levéltárvezető 2004-től

Pőr Csilla

Devecser, 1965
Agrártudományi Egyetem, Keszthely, agrárkémikus
agrármérnök, 1989
ELTE Bölcsészettudományi Kar, informatikus
könyvtáros, 1993
Pannon Egyetem Georgikon Kar Könyvtár és Le-
véltár, igazgató, 2002-től

Szemerey Tamásné dr.

Eger, 1952
Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron, erdőmérnök,
1976
Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron, növényvédő
szakmérnök, 1982
PhD fokozat, Nyugat-magyarországi Egyetem,
Sopron, 2005
Nyugat-magyarországi Egyetem, Központi Könyv-
tár és Levéltár
levéltáros 1999-2004, tudományos kutató 2005-től,
mb. levéltárvezető 2006-tól, levéltárvezető 2010-től

Dr. Szögi László

Budapest, 1948
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem-levéltár, 1972
A történelemtudományok kandidátusa, 1995
ELTE Egyetemi Levéltár, igazgató 1984-től
ELTE Egyetemi Könyvtár, főigazgató 1995-től
Szakmai életrajz: http://www.konyvtar.elte.hu/magunkrol/szervezet/munkatarsak/cv_szogi.html

Vajda Tamás

Kecskemét, 1976
JATE, Szeged történelem-földrajz-latin, 1999
Szegedi Tudományegyetem Szaklevéltára, levéltárvezető 2004-től

Zsidi Vilmos

Budapest, 1963
ELTE Bölcsészettudományi Kar, történelem – levéltár, 1990
Budapesti Corvinus Egyetem Levéltár, levéltárvezető 1993-tól
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, levéltáros 2004-től

AZ MFLSZ MINT KÖZÖSSÉG

Joggal kaphatja fel a fejét a kedves olvasó: vajon miért került egy szakmai szervezetről szóló kiadványba közösségről szóló fejezet? A Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetséget - egyebek mellett - az a sajátosság is megkülönbözteti a hasonló szakmai egyesuletektől, hogy tagjai az elkerülhetetlen munkakapcsolaton túl is jó barátságban állnak egymással. Nem pusztán azért van ez így, mert viszonylag csekély létszámú közösségről, kis létszámú szakmáról van szó. Ez a megállapítás akkor is igaz, ha az egyetemi könyvtárosok egy részét is ideszámoljuk. A nagyobb összetartásnak, baráti viszonyoknak egyik döntő oka, hogy nagyrészt meghatározott tanítványi körből kerültek ki a fiatal egyetemi levéltárosok. Nem lehet elvonatkoztatni attól, hogy Dr. Szögi László az 1980-as 1990-es években jórészt frissen végzett levéltár szakos hallgatók közreműködésével rendezte az akkoriban alakuló egyetemi levéltárakat. Ezek a tanítványok általában aztán a szaklevéltárban nyertek alkalmazást, utóbb vezetőkké váltak. Nagy bizalom és nagy bátorság volt ez a Tanár úr részéről, rendkívüli kihívás a frissdiplomásoknak. Az elmúlt másfél-két évtized fejleményeit ismerve, kijelenthetjük: sikeresnek bizonyult ez a gyakorlat. A tanár - tanítvány viszony a mai napig megmaradt, így van ez akkor is, ha már jó néhányan nemcsak vezetők lettek, hanem tudományos is fokozatot szereztek.

A sokrétű együttműködés mellett fontos szerepet töltöttek be és töltenek be ma is a közös tanulmányutak, illetve különböző – nem szakmai jellegű - közös pl. karácsonyi, tanévzáró rendezvények. Ilyen alkalmakra nem ritkán eljönnek a családtagok is.

Az alábbiakban a közösségépítést elősegítő érintkezési formákat vilantjuk fel.

AZ MFLSZ ELSŐ ELNÖKSÉGE 2001-2005

Szakmai összejövetelek

Ebbe a kategóriába tartoznak közgyűlések, a szakmai napok, a konferenciák és műhelybeszélgetések. A legnagyobb rendszeres összejövetelek az éves közgyűlések, illetve a vándorgyűlések. Előbbieket általában tavasszal, míg az utóbbiakat nyáron vagy koraősszel rendezzük. A közgyűléseket úgy szervezzük, hogy ne csak a közhasznúsági jelentés és az éves munkaterv vitájának fóruma legyen, hanem valamilyen aktuális szakmai téma megtárgyalására is lehetőség nyíljen. A vándorgyűléseket vidéki, főszebály szerint két évente külföldi helyszínen tartjuk meg.

KÖZGYŰLÉS AZ ELTE EGYETEMI KÖNYVTÁR DÍSZTERMÉBEN - 2008. II. 26.

**A 2009. ÉVI VÁNDORGYŰLÉS EGYIK ÁLLOMÁSA AZ NYME SAVARIA EGYETEMI
KÖZPONTBAN, SZOMBATHELYEN**

Az MFLSZ közgyűléseinek sorából talán a 2008. évit lehetne kiemelni, amikor az egyetemi levéltárak jövőképeiről szóló dokumentumot sikerült elfogadni. Ez egy hosszabb ideig érlelődő folyamat fontos állomását jelentette: már az ezredfordulón, még az egyesületté alakulás előtt a zsenyei (Vas megye) levéltári napon foglalkoztunk a hazai egyetemi levéltárak helyzetével és jelentőségével. Az ott megfogalmazódott gondolatok érlelődtek programmá az évek során.

SAKMAI NAP ZSENNYÉN 2000-BEN

Szakmai nap, műhelybeszélgetés keretében vitatjuk meg az aktuális szakmai kérdéseket. Az MFLSZ gyakorlata szerint évente 1-2 alkalommal kerül sor ilyen rendezvényre. A szakmai napok sorában többször került terítékre az egyetemi iratkezelés, (2002, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara, Bp.; 2010, Semmelweis Egyetem) illetve a digitalizálás és az adatbázis-építés helyzete (2003, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Bp.; 2007, Pannon Egyetem, Veszprém; Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron; Budapesti Műszaki Egyetem; 2008, Zalaegerszeg, MLE vándorgyűlés, Felsőoktatási levéltári szekció). Szakmai napot szenteltünk az Európai Unió csatlakozás kérdésének 2003-ban Zsenyén.

A konferenciák sorába azok a rendezvények tartoznak, amelyek valamilyen történeti problémával foglalkoznak, szemben a levéltári jellegű szakmai napokkal, műhelybeszélgetésekkel. A konferenciákat mindig valamelyik felsőoktatási intézménnyel, vagy annak levéltárával összefogva rendezzük. Néhány nagyobb szabású az eddigiek közül: a mezőgazdasági akadémiák alapítása centenáriumának jegyében 2006-ban Keszthelyen, a

Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karon tartottunk tanácskozást. Az esemény egyfajta levéltárávató is volt, amelyen a kari vezetőkön kívül a levéltáros szakma irányítói is részt vettek. 2005-től kezdődött el a vált rendszeressé a Szegedi Tudományegyetem, valamint a Pécsi Tudományegyetem levéltári napja. Mindkettőre ősszel kerül sor, a pécsieké hagyományosan az Erzsébet naphoz (november 19.) kötődik, hiszen az egyetem jogelődje Erzsébet királyné nevét viselte. 2006-ban, az 1956-os forradalom félévszázéves évfordulójára történő emlékezés jegyében rendeztek konferenciát mindkét helyszínen. Az előadók döntően tagjaink közül kerültek ki. Nagyszabású rendezvény volt a 2010. évi gödöllői konferencia (Szent István Egyetem, Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár), amit az egyetemi felvételi rendszer 20. századi változásainak szenteltünk. A tanácskozás anyaga – az MFLSZ történetében először – könyv alakban is megjelent. A fejlődés, a professzionális működés örvendetes jele, hogy az utóbbi fél évtizedben a konferenciaanyagokról összefoglalók is készültek, amelyek részben hagyományos, részben pedig elektronikus formában olvashatók.

A 2005-BEN VESZPRÉMBEN TARTOTT KÖZGYŰLÉS RÉSZTVEVŐI ISMERKEDNEK A LEVÉLTÁR ÚJ, NAGY TELJESÍTMÉNYŰ SZKENNERÉVEL

Végül szót kell ejteni olyan rendezvénytípusról is, amelyen az egyetemi levéltári, felsőoktatástörténeti kérdések csak mintegy „mellékesen” jelennek meg. Ilyenek egy-egy tudományterület szakmai konferenciái. Optimális esetben az intézménytörténet külön szekciót kaphat ezeken az alkalmakon. Jó példa erre a 2009-ben megrendezett Lippay-Ormos-Vass

konferencia a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Campusán, vagyis az egykori Kertészeti Főiskolán. A rendezvény komoly szakmai konferenciává nőtte ki magát, így érhetően nagy megtiszteltetést jelentett a külön történelmi szekció befogadása.

LEVÉLTÁRI RAKTÁRAVATÓ KESZTHELYEN 2006-BAN

**INTÉZMÉNYI NÉVADÓ ÜNNEPSÉG A SZENT ISTVÁN EGYETEMEN, A GÖDÖLLŐI KOSÁRY DOMOKOS
KÖNYVTÁR ÉS LEVÉLTÁRBAN - 2009**

Tanulmányutak

Amint említettük, az MFLSZ megalakulása óta fontos célunk és önként vállalt feladatunk, hogy a magyar felsőoktatás kárpát-medencei emlékhelyeit felkeressük. Nemcsak a valamilyen formában még létező, működő intézmények meglátogatását tűztük ki, hanem minden olyan lehetséges helyszínt, levéltárat vagy más forrásrőz gyűjteményt, amelyik a magyar történelem bármely korszakában a felsőfokú oktatáshoz kapcsolódik, lett légyen szó világi vagy egyházi tanintézetről. Annak pusztán anyagi okai voltak és vannak, hogy csak minden második évben utazunk a jelenlegi határokon túlra, általában az évi vándorgyűléshez kapcsolódóan. Büszkeséggel állíthatjuk, hogy a 2000-es években nagyjából sikerült körbejárjunk a szomszédos országokat. (2002: Szlovénia, Horvátország, 2004: Kelet-Szlovákia, 2006: Románia /Dél-Partium/, 2007: Burgenland, Nyugat-Szlovákia, 2008: Ukrajna, Románia /Kárpátalja, Észak-Partium/). A szerbiai Vajdaságba a Magyar Levéltárosok Egyesületével közösen szervezett tanulmányút keretében sikerült eljutni.

VENDÉGLÁTÓNKKAL, JOSEF CIPERLÉVEL A LJUBLJANAI EGYETEM FŐÉPÜLETE ELŐTT - 2002

A MAGYAR LEVÉLTÁROSOK KÜLDÖTTSÉGÉVEL A VAJDSÁGBAN - ZENTA, 2004

A DÉL-PARTIUMI TANULMÁNYÚTON AZ AL-DUNÁNÁL 2006-BAN

**POZSONYI CSOPORTKÉP SZLOVÁK KOLLÉGÁKKAL A MÁTYÁS KIRÁLY KORABELI ACADEMIA
ISTROPOLITANA ÉPÜLETE ELŐTT 2007-BEN**

TISZTELGÉS A VERECKEI EMLÉKMŰNÉL 2008-BAN

A tanulmányutakon való részvétel kivételes lehetőséget biztosít a közösségi tudat, az egymás közti személyes kapcsolat elmélyítésére. Így kiemelkedő helyet foglal el éves programjaink sorában. Természetesen emellett nem szorulnak háttérbe az egyéb célok: a külföldi kapcsolatépítés, illetve a helyszínen történő információ- és tapasztalatszerzés. Aki csak egy ilyen úton is részt vett, biztos állíthatjuk, hogy felejtethetetlen intellektuális élményekkel, magas érzelmi feltöltöttséggel térhetett haza.

A közös munka egyéb területei

Az „egyéb” terület itt egyáltalán nem valami mellékeset jelent, hanem egyedi, nem rendszeresen, nem szabályos periódusokban ismétlődő tevékenységeket jelöl. Például kötetek összeállítása, kiállítások rendezése, iratrendezések. Ezek jellemzően még az 1993 – 2001 közötti években, a Budapest-Gödöllői Egyetemi és Főiskolai Levéltári Szövetség idején történő események voltak.

Az első emlékezetes együttműködés az egyetemi levéltárakban és a központi iratkezelésben dolgozók alapozó tanfolyama volt 1995-ben az ELTE Levéltárának, akkor még Ludovika téri épületében.

Emlékezetes, komoly, több éves együttműködést jelentő munkák voltak az egyetemi irattári rendezések. Ez úgy zajlott, hogy az egyetemi levéltárak munkatársai csoportokat alkotva, egy-egy új levéltár létrehozásának szakmai előkészítéseként rendezték az iratanyagot, meghatározták a fond- és állagrendszert, kialakították a raktári rendet, elkészítették a levéltári repertóriumot. Két, hosszabb ideig tevékenykedő munkacsoport dolgozott. Egyik a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen, a másik pedig a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Bár a végzett munka minden szempontból hasznos és szükséges volt, az egyszerű árucserre korszakát idéző rendszerben – a ledolgozott órákat a levéltárosok „visszakapják” a segített intézménytől – nem volt távlatokban fenntartható.

Levéltári rendezésre már ritkábban kerül sor (2010, 2011 MOME), inkább irattári rendezés, selejtezés jellemző megbízási szerződés keretében. Az így időről időre alakuló munkacsoportok is a személyes kapcsolatépítés terepét jelentik. (Keszthely, Mosonmagyaróvár).

A közös tudományos munkák kívánatos gyümölcse kötet, kiadvány. A fent említett segédleteken kívül meg kell még említeni „A hat évszázad egyetemei” (1994), az Universitas Budensis (1995), valamint a „Beiträge ...” (1999)¹ című kiadványokat, amelyekben egyetemi levéltáros munkatársak adták közre írásaikat. Utóbbi két esetben nemzetközi konferencián elhangzott előadásait, idegen nyelven.

---

6 Beiträge zur Geschichte und Entwicklung der mitteleuropäischen Universitätsarchive : Internationale Konferenz der Mitteleuropäischen Universitätsarchive, 06-09 Dezember 1999 / hrsg. von Szögi László. – Budapest: Universitätsarchive und Bibl. der Eötvös Loránd Universität, 2000. – 220 p.

RAKTÁRRENDEZÉS A MOME LEVÉLTÁRÁBAN 2011-BEN

A közös kiadványok sorát gyarapítja még az MFLSZ kiadványi sorozat, amelynek ötödik darabja a jelen kötet. Az eddigi legemlékezetesebb az 1956-os egyetemi eseményeket levéltári források alapján bemutató kiadvány. Természetesen a legtöbb levéltárnak saját, az ELTE Levéltárának több párhuzamos kiadványsorozata létezik, amelyet szintén az MFLSZ-ben forgoló kollégák/kolléganők készítenek.

Az együttműködés sajátos területét jelenti a közös kiállítások rendezése, amelyek kezdete is az MFLSZ előtti időkbe nyúlik vissza. 1998-ban a modern felsőoktatás másfél száz, két évvel később, 2000-ben, az államalapítás millenniumi évében pedig az ezer éves történetét bemutató kiállítás nyílt az ELTE Egyetemi könyvtárban, amelyhez minden egyetemi levéltár küldött anyagot. A nagy közös kiállításokhoz nem annyira a szándék, mint inkább évforduló hiányzik.

Nem felejtkezhetünk el egyesületünk közművelődési tevékenységéről sem. Ugyancsak emlékezetes, jó hangulatú rendezvény volt 2008-ban és 2009-ben a Múzeumok Majálisa, illetve a Ráday Könyvtaca, amelyeken a Magyar Levéltáros Egyesülettel közösen vettünk részt.

Fontos említést tenni az egyéb szakmai szervezetekkel (Magyar Levéltárosok Egyesülete, Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete, Fialat Levéltárosok Egyesülete, Önkormányzati Levéltárak Tanácsa) meglévő élő, intenzív kapcsolatáról is. Két szervezetet, a személyi átfedések okán

is szükséges kiemelni. Hasznos együttműködés folyik az MTA Egyetem-történeti Albizottsággal, valamint az MLE Oktatás- és Tudománytörténeti Szekciójával, amely közös tanácskozások megrendezésében ölt testet.

LEVÉLTÁROS SÁTOR A 2008. ÉVI MÚZEUMOK MAJÁLISÁN

Az egyesületi együttműködésnek persze még számos fejleszthető és fejlesztendő iránya van a fenntartók, a felsőoktatási iratanyagot őrző levéltárak és más közgyűjtemények, a levéltárat használók, történészek felé.

A már említett digitalizálás és adatbázis építés mellett másik nagy, minden egyetemi levéltárat, levéltárost érintő projekt, az egyetemi képesítő és doktori oklevelek típusainak összegyűjtése és rendszerezése. Az évek óta, főként forráshiány miatt húzódó munka hamarosan lezárulhat és publikáció tárhatja a nyilvánosság elé az eddigi eredményeket.

Ma már természetes, az eszközök és nem a vívmányok közé sorolandó, hogy egy ilyen szétágazó tevékenységet folytató egyesület rendelkezik saját hírsatornával (MFLSZ Hírlevél) és honlappal (www.mflsz.hu).

A közösségépítés személyes területei

Az eddig elősorolt tények szinte bármely szakmai egyesület sajátosságai lehetnének. A most következők azonban kizárólag az MFLSZ-re jellemzőek, nem szakmai munkához, annak kommunikációjához tartoznak. Ezek fejezik ki leginkább a szakmaiságon túlmutató közösségi jelleget.

„Ősrégi” szokásunk, hogy a tanév időbeosztásához is igazodva évente kétszer, karácsony, illetve a nyári szünet előtt (László nap környékén), lehetőleg családostól (férj, feleség, gyerekek) összejövünk. Erre az alkalomra elhívunk mindenkit, aki valaha is együtt dolgozott velünk, akár aktív,

akár nyugdíjas. Ezek az alkalmak némi szendvics, sütemény és ital mellett kizárólag a személyes ügyek megvitatására szolgálnak, és csak esetlegesen szakmai kérdések oldott légkörű és hangulatú megtárgyalására. A témákra némi támpontot ad, hogy nem egy ilyen levéltáros összejövetel eredményeként szoros kapcsolatok alakultak, házasságok kötöttek... Ha csak 7 család elhozza a gyerekeit kb. húsz fővel nő a létszám.

A személyes jellegű, de mindenkit megmozgató események közé tartozott, kedves tanárunk, az egyetemi levéltárügy meghatározó alakja, dr. Szögi László 60 éves születésnapjának megünneplése. Az évforduló jó alkalom volt arra is, hogy áttekintsük a közösen elért eredményeket, illetve a következő évek tennivalóit.

KARÁCSONYI ÖSSZEJÖVETEL AZ ELTE LEVÉLTÁRÁBAN 1998-BAN

A közösségformálást segíti egyesületünk kitüntetési rendszere is. Oklevelet, illetve Pro archivo universitatis serleget vehetnek át azok, akik jelentős mértékben segítik az egyesületet céljainak elérésében.

2009 óta szóróanyagként poháralátétet is készítettünk, amelyen Szent Lőrincnek, a levéltárosok és a serfőzők védőszentjének pártfogásába ajánljuk magunkat.

Az MFLSZ megalakulásának egyik fontos következménye, hogy az addig csírájukban meglévő, egyedi eseményeket (szakmai kirándulás, levéltár látogatás, iratrendezés, konferencia, publikációs tevékenység, kutatás) összefogta, tervszerűvé és rendszeressé tette. A közösséggé válás előzményei és meghatározó személyei már az 1990-es években adóttak voltak.

A fentiek alapján állíthatjuk, hogy a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetségben nemcsak szakmai, hanem emberi, személyes egyetértésben – vagyis igazi közösségként – tudnak együtt működni a különböző korosztályok és a különböző gyűjteményterületek (levéltár, könyvtár, múzeum) dolgozói. Biztató, hogy a nyugállományba vonultak nem adják fel a kapcsolatot az egyesülettel, a fiatalok pedig szívesen csatlakoznak hozzá. Eddigi tevékenységünk egyik legfontosabb eredményének azt tartjuk, hogy a levéltáros szakma megbecsült és elismert részévé váltunk. Olyan levéltárosok számára, akik egymástól távol, az ország különböző részein, kis létszámú munkahelyeken, esetleg egyedül dolgoznak, fokozottan szükséges egy őket összefogó, segítő szakmai szervezet.

**TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉS A BCE BUDAI CAMPUSÁN 2005-BEN. AZ ELSŐ KITŰNTETŐ SERLEGET
DR. SZŐGI LÁSZLÓ KAPTA**

Nem lehet cél és talán nem is lenne helyes, hogy minden szakmai, vagy tudományos egyesület közösségként működjék. Azonban jó, hogy mégiscsak létezik ilyen társaság és jó ennek tagjai sorába számláltatni.